

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Opleiding tot leraar Basisonderwijs
voltijd/deeltijd

Hogeschool Utrecht

De kracht van
kennis.

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Opleiding tot leraar Basisonderwijs
voltijd/deeltijd

Hogeschool Utrecht

CROHO nr. 34808

Hobéon Certificering

Datum

12 december 2014

Auditpanel

Drs. R.B. van der Herberg

Dr. G. Geerdink

J.G. Christiaanse

E. Geus

Secretaris

G.C. Versluis

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	29
6.	AANBEVELINGEN	31
	BIJLAGE I Scoretabel	33
	BIJLAGE II Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	35
	BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma	39
	BIJLAGE IV Programma, werkwijze en beslisregels	59
	BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten	69
	BIJLAGE VI Overzicht auditpanel	71

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hogeschool Utrecht
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Opleiding tot leraar Basisonderwijs
registratienummer croho	34808
domein/sector croho	Onderwijs
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Education
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	n.v.t.
Onderwijsvorm	competentiegericht onderwijs
locaties	Utrecht en Amersfoort
varianten	Voltijd, Deeltijd
relevante lectoraten	Lectoraat Beroepsonderwijs Lectoraat Geletterdheid Lectoraat Gecijferdheid Lectoraat Normatieve Professionalisering
datum audit / opleidingsbeoordeling	7 en 9 oktober 2014
contactpersoon	saskia.dejong@hu.nl

Basisgegevens **hbo-bacheloropleiding Opleiding tot leraar Basisonderwijs**, voltijd, deeltijd ¹

bron: Osiris, Vereniging Hogescholen en Stuurkaart HU

peildatum: 1 september 2014

instroom (aantal)	2008	2009	2010	2011	2012	2013
▪ voltijd (excl. alpo)	207*	231*	841	294	294	290
▪ deeltijd	96*	107*	177	102	77	52
▪ alpo	n.v.t.	63	86	65	62	73
uitval (percentage)						
uit het eerste jaar ²	2008	2009	2010	2011	2012	2013
▪ voltijd (excl. alpo)	14,3%*	17,1%*	13,5%	20,1%	14,7%	nnb
▪ deeltijd	15,3%*	16,7%	16,5%	16,0%	14,7%	nnb
▪ alpo	n.v.t.	22,9%	36%	23,4%	39,3%	nnb
uit de hoofdfase ³				2008	2009	2010
▪ voltijd (excl. alpo)				20,2%	20%	25,5%
▪ deeltijd				23,2%	22,8%	22,1%
▪ alpo				36%	22,9%	36%
rendement (percentage) ⁴				2006	2007	2008
▪ voltijd (excl. alpo)				70,2%	70,8%	70,1%
▪ deeltijd				107,4%**	117,8%	152,2%
▪ alpo				n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
docenten (aantal + fte)			aantal		Fte	
▪ locatie Utrecht fulltime			8		8	
▪ locatie Utrecht parttime			51		31,5	
▪ locatie Amersfoort			3		3	
▪ locatie Amersfoort parttime			35		20,5	
opleidingsniveau docenten (percentage) ⁵			Bachelor	Master	PhD.	
▪ Locatie Utrecht en Amersfoort			14,2%	79,8%	6%	
docent-student ratio ⁶			1: 20,9			
▪ Locatie Utrecht en Amersfoort			1: 20,9			
contacturen (aantal) ⁷			1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar	4 ^e jaar
▪ voltijd locatie Utrecht (excl. alpo)			12,1	8,8	8,6	4,3
▪ voltijd locatie Amersfoort			12,1	10,5	9,6	4,3
▪ deeltijd locatie Utrecht			7	6,2	5,4	4
▪ deeltijd VO locatie Utrecht			7,3	6,9		
▪ alpo			10	9,2	7,6	3,4

* het aantal instromers en uitvallers in 2008 en 2009 in de voltijd en deeltijdvariant betreft alleen de studenten van Hogeschool Utrecht. Gegevens van Pabo Domstad van voor de fusie over 2008 en 2009 zijn niet bekend.

** inclusief tweejarige verkorte opleiding op de locatie Amersfoort. Vanaf 2012-2013 is er geen nieuwe instroom meer in deze route. Het curriculum wordt niet meer aangeboden.

¹ Bron: Basisgegevens opleidingsbeoordeling 'Indicatoren en definities', Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, 11 september 2012.

² Het aandeel van het totaal aantal bachelorstudenten (eerstejaars ho) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten.

³ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studieduur zonder het diploma te hebben behaald alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁴ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat het bachelordiploma haalt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁵ Het aandeel docenten (onderwyzend personeel) met een hbo, master en PhD in het totaal aantal docenten (onderwyzend personeel).

⁶ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte's aan onderwyzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

⁷ Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

2. SAMENVATTING

De bacheloropleiding tot leraar Basisonderwijs van het Instituut Theo Thijssen (ITT) van Hogeschool Utrecht leidt leraren op voor het basisonderwijs. De opleiding is gevestigd op de locaties Utrecht en Amersfoort en biedt naast een voltijdprogramma, een vierjarig en een versneld deeltijdprogramma. Daarnaast verzorgt ITT in samenwerking met de opleiding Onderwijskunde van Universiteit Utrecht de academische lerarenopleiding primair onderwijs (ALPO). ALPO leidt op tot een universitair gevormde leraar basisonderwijs waarbij studenten twee bachelors verwerven, namelijk hbo-bachelor leraar basisonderwijs en wo-bachelor onderwijskunde.

Na de fusie van Domstad Pabo met de Pabo van Hogeschool Utrecht in 2010, is de opleiding begonnen met de implementatie van één nieuw Pabo-curriculum dat vanaf september 2014 is gestart in de propedeuse en het vierde studiejaar van de voltijd en de deeltijdopleiding op beide locaties Utrecht en Amersfoort.

Het ontwerp van een curriculum voor de versnelde deeltijd en een nieuw curriculum voor ALPO start in 2014-2015.

Standaard 1. Beoogde eindkwalificaties

De opleiding baseert zich op de landelijke competenties die onder begeleiding van de Stichting Beroepskwaliteit Leraren (SBL) zijn opgesteld en op de landelijke kennisbases. Met vakgenoten en vertegenwoordigers vanuit het werkveld in o.a. de Opleidingsraad waarin vijftien regionale schoolbesturen zijn vertegenwoordigd en het Bovenschools Opleiding in de Scholen (BOIS)-overleg, heeft de opleiding regelmatig contact over de actuele eisen die aan een startende leraar basisonderwijs worden gesteld.

De opleiding heeft een duidelijke eigen visie op het leraarschap opgesteld die zij heeft uitgewerkt in een nieuw opleidingsprofiel dat ten grondslag ligt aan het gezamenlijke curriculum voor de beide locaties. Met de drie kernpunten - de leraar is een reflectieve practitioner, verzorger van passend onderwijs en staat midden in de maatschappij - sluit de opleiding goed aan bij de eisen en wensen die de actuele beroepspraktijk stelt aan de (beginnende) leraar.

Een sterk punt acht het auditteam in dit kader ook de aandacht die de opleiding besteedt aan *bildung (kleine letters)* en normatieve professionalisering.

Eveneens sterk is de eigen positionering van de ALPO binnen ITT. De ALPO onderscheidt zich duidelijk van de 'reguliere' bacheloropleiding Opleiding tot leraar Basisonderwijs door een universitair gevormde leraar op te leiden die extra expertise inbrengt in de scholen, zodat de scholen hun professionaliteit in curriculumontwikkeling, in onderwijs op maat en in onderzoek vergroten. Maar beide opleidingsroutes versterken elkaar ook. Dit komt o.a. tot uiting bij de verdere aanscherping van de onderzoekslijn en het leggen van een verbinding met de beroepspraktijk en het werkplekleren.

Internationale oriëntatie is geen expliciet onderdeel van de SBL-competenties, maar komt binnen het opleidingsprogramma wel aan de orde bij het behandelen van de generieke kennisbasis: kennis van internationale onderwijssystemen.

Daarnaast legt de opleiding de nadruk op de internationale dimensie in de dagelijkse beroepsbeoefening: omgaan met diversiteit en de invulling van wereldburgerschap.

Het ontwikkelen van een onderzoekende houding en onderzoeksvaardigheden voor het kunnen uitvoeren van praktisch georiënteerd onderzoek hebben een belangrijke plek in de opleiding. De opleiding heeft voor het nieuwe curriculum een aparte eindkwalificatie 'onderzoek' geformuleerd en is hierover in gesprek met het werkveld (de Opleidingsraad) en UU. Dat is een goede zaak.

Het auditteam is op grond van bovenstaande sterke punten (oriëntatie op bildung en accent op onderzoek) van oordeel, dat de opleiding een 'goed' verdient voor deze standaard.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding tot leraar Basisonderwijs van ITT een zeer praktijkgerichte opleiding is, die verzorgd wordt door een ruim gekwalificeerd team. Studenten zijn tevreden tot zeer tevreden over hun docenten, over hun inhoudelijke deskundigheid, praktijkervaring en de begeleiding die zij bieden.

Sterke elementen zijn de duidelijke uitwerking van de competenties in kern- en deeltaken met indicatoren op vier verschillende niveaus, het werkplekleren in de scholen van de Academische Opleidingsschool (AOS) en de andere scholen waarmee de opleiding een samenwerkingsverband heeft, de gedegen opzet van het nieuwe curriculum waarin alle goede elementen van beide pabo's (Domstad en Hogeschool Utrecht) ingepast worden. Ook de aandacht voor een onderzoekende houding en onderzoek doen, de onderzoeksomgeving en het krachtige lectoraat Geletterdheid dat in samenwerking met de basisscholen, de docenten en studenten belangwekkende zaken oplevert over het opbrengstgericht werken bij lezen, zijn sterke punten. Het lectoraat is daadwerkelijk in basisscholen actief.

De internationale dimensie krijgt in de staande programma's al aandacht en zal op basis van het ITT internationaliseringsbeleid een duidelijke plek krijgen in het nieuwe curriculum.

De rol van de docent als opleider van studenten i.c. de gezamenlijke opleidingsdidactiek binnen het nieuwe curriculum mag nog beter doordacht worden en gefundeerd met theorie. Dit moet de opleiding dan ook koppelen aan normatieve professionalisering en bildung. Het lectoraat Normatieve Professionalisering kan hierin een rol vervullen.

Het programma van de ALPO zit goed in elkaar en zorgt ervoor dat de studenten zowel een bekwame startende leerkracht kunnen worden als een onderwijskundig expert met toegevoegde waarde voor de (ontwikkeling van de) basisscholen.

Het auditteam heeft geconstateerd dat de 'gewone' pabo en de ALPO steeds meer elkaars expertise benutten. Zo leert de reguliere pabo van de ALPO waar het gaat om de theoretische onderbouwing en het schrijven van (korte) stukken en neemt zij literatuur van de ALPO over in het nieuwe curriculum en de ALPO benut de invulling van het werkplekleren van de reguliere pabo.

De opleiding besteedt veel aandacht aan de kwaliteit van de instromende studenten. Zo biedt de opleiding een voltijd en deeltijdvariant, een versnelde opleiding en een academische pabo (ALPO) en sluit hiermee goed aan bij de verschillen tussen de studenten in cognitief niveau, vooropleiding en ervaring.

De voorzieningen zijn prima op orde. In dit verband mag de digitale leeromgeving HUBl (Hogeschool Utrecht Blended Learning) hier niet onvermeld blijven. Alle betrokkenen zijn zeer enthousiast over het gebruik hiervan met name over de structurering van de studie-informatie, de mogelijkheid hoorcolleges terug te zien, en de mogelijkheid tot het maken van een goede (week)planning.

Gelet op de hierboven genoemde sterke elementen in het programma, de gedegenheid waarmee ITT het nieuwe gezamenlijke curriculum opzet en inhoud geeft, de betrokkenheid van het werkveld en de studenten daarbij, het sterke ALPO programma, het deskundige personeel, komt het auditteam tot het oordeel 'goed' voor deze standaard.

Standaard 3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding toetst op een valide, betrouwbare en inzichtelijke wijze. De opleiding heeft een duidelijk toetskader, toetsplan en toetsprogramma in uitvoering. In het studiemateriaal heeft de opleiding inzichtelijk gemaakt op welk beheersingsniveau de betreffende (deel)competentie(s) getoetst worden. Ook maakt zij inzichtelijk wat de leerdoelen, de toetscriteria, de norm, de wegingsfactor en cesuur zijn bij de beoordeling.

De beoordelingsformulieren met de rubrics, het werken met meer-ogen bij het toetsen en beoordelen, het betrekken van externe examinatoren bij de beoordeling, de controle die de Instituutsexpertgroep Toetsen en Beoordelen (IETB) uitvoert op de kwaliteit en de normvindingsbijeenvakomen acht het auditteam sterke punten.

De examencommissie voert haar taak stevig uit en weet wat er nog moet gebeuren.

Het auditteam is op basis van de beoordeelde eindwerken en naar aanleiding van hetgeen het van de vertegenwoordigers vanuit het werkveld en van de alumni heeft gehoord, van oordeel dat de afgestudeerden de opleiding met voldoende niveau verlaten. Uit de portfolio's en de onderzoeksverslagen is gebleken dat de studenten de vereiste competenties- waaronder die rondom een onderzoekende houding en onderzoek doen - op eindniveau hebben ontwikkeld en dat zij in staat zijn een eigen visie op onderwijs te geven, onderbouwd met theorie. De navolgbaarheid van hun reflectie kan nog meer aandacht krijgen: hoe zijn zij tot deze specifieke conclusie gekomen.

Bijzondere vermelding verdienen de afgestudeerden van de ALPO. Zij hebben in hun thesis i.c. onderzoeksartikel aangetoond een stevige, theoretisch onderbouwde visie te hebben op onderwijs. Het niveau van de ALPO afgestudeerden is goed en het is belangrijk deze studenten te behouden voor het onderwijs.

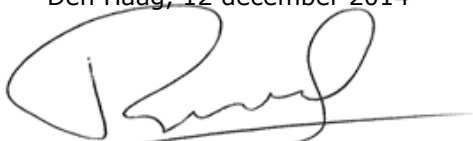
Het auditteam beoordeelt het gerealiseerde niveau van de afgestudeerden als voldoende. Omdat voor het auditteam het gerealiseerde niveau zwaarder weegt dan het als adequaat te kwalificeren toetsstelsel van de opleiding, komt het tot een eindoordeel 'voldoende' voor deze standaard.

Algemene conclusie:

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding tot leraar Basisonderwijs van ITT een zeer praktijkgerichte opleiding is, die er in nauwe samenwerking met het werkveld op een gedegen wijze voor zorgt dat de studenten zich kunnen ontwikkelen tot voor het basisonderwijs waardevolle startende leerkrachten. De ALPO studenten verdienen hierbij bijzondere vermelding.

Het auditteam beoordeelde de standaarden 1 en 2 met een 'goed' en standaard 3 met een 'voldoende'. Op grond hiervan en gelet op de beslisregels van de NVAO, komt het auditteam tot het overall oordeel 'voldoende' voor deze pabo.

Den Haag, 12 december 2014

drs. R.B. van der Herberg,
voorzitter

G.C. Versluis,
secretaris

3. INLEIDING

Het Instituut Theo Thijssen (ITT) is onderdeel van de Faculteit Educatie (FE) van Hogeschool Utrecht en verzorgt de bacheloropleiding tot Leraar Basisonderwijs (pabo) op de locaties Utrecht en Amersfoort. ITT is in zijn huidige vorm per september 2010 ontstaan uit een fusie van Pabo Hogeschool Domstad en Pabo Hogeschool Utrecht i.c. Instituut Theo Thijssen. Naast de pabo verzorgt FE tweedegraads en eerstegraads lerarenopleidingen (Instituut Archimedes), de master Special Educational Needs (Seminarium voor Orthopedagogiek), de bachelor Leraar/Tolk Nederlandse Gebarentaal en de master Dovenstudies (Instituut Gebaren, Taal & Dovenstudies). Daarnaast kent FE een Kenniscentrum Educatie met 4 lectoraten.

De opleiding wordt aangeboden in een voltijd en een deeltijdvariant en in een tweeënhalf jarige (versnelde) deeltijd (VO) op de locaties Utrecht en Amersfoort. Vanaf 2012-2013 is er geen nieuwe instroom van studenten meer mogelijk in de verkorte deeltijdopleiding 2+ op de locatie Amersfoort.

Daarnaast verzorgt ITT in samenwerking met de opleiding Onderwijskunde van Universiteit Utrecht de academische lerarenopleiding primair onderwijs (ALPO). ALPO leidt op tot een universitair gevormde leraar basisonderwijs, die na vier jaar zijn studie afsluit met een hbo-bachelordiploma Leraar Basisonderwijs en een wo-bachelordiploma Onderwijskunde. De bachelor Onderwijskunde geeft toegang tot de masters van de Universiteit.

ITT is in 2013 gestart met het ontwikkelen van één nieuw curriculum dat op beide locaties zal worden aangeboden. Dat leidde in 2013-2014 al tot de uniformering van het afstuderen. Het nieuwe curriculum is in september 2014 van start gegaan in de propedeuse én in het vierde studiejaar - het afstudeerjaar - van de voltijd en deeltijdvariant, maar nog niet in de versnelde deeltijdvariant en de ALPO.

In 2015-2016 zal in één keer de implementatie van het nieuwe curriculum in het tweede en derde studiejaar van de voltijd- en deeltijdvariant plaatsvinden.

Met de ontwikkeling van een curriculum voor de versnelde deeltijd en de ALPO start de opleiding in 2014-2015.

De opleiding kent één gesubsidieerde opleidingsschool, de (Academische) Opleidingsschool Utrecht Amersfoort, (AOS) waarin de opleiding met twee besturen Katholieke Scholenstichting Utrecht (KSU) met in totaal 24 basisscholen en Katholiek Primair Onderwijs Amersfoort (KPOA) met 15 basisscholen samenwerkt in het samen opleiden van aankomende leraren. Vijf van deze opleidingsscholen zijn academische opleidingsscholen en werken intensief samen met de (docenten, studenten en het lectoraat van de) opleiding aan onderzoek.

De AOS was oorspronkelijk verbonden aan Hogeschool Domstad. Na de fusie met de pabo van Instituut Theo Thijssen (ITT) van Hogeschool Utrecht sluiten ook andere (besturen van) basisscholen zich via de Opleidingsraad aan bij het samenwerkingsverband rond opleiden in de school (versterking Samenwerking Opleiding en Scholen). Zij moeten bij toetreding hun ambitie om zich te ontwikkelen tot opleidingsschool expliciteren en zich vervolgens (intern) laten auditen op hun kwaliteit en het Keurmerk verwerven. Het Keurmerk Opleidingsschool HU ITT functioneert als een duidelijk toetredingsmechanisme van de opleidingsschool.

Ontwikkelingen sinds de vorige accreditatie 2008:

Ten tijde van de vorige accreditatie was er nog sprake van aparte opleidingen Pabo Hogeschool Utrecht en Pabo Domstad. De auditcommissies waren over het algemeen positief over de kwaliteit. Zij gaven beide pabo's enkele aanbevelingen:

- Pabo Domstad zou meer aandacht moeten besteden aan de internationale dimensie in het studiemateriaal, de werkdruk die aan de hoge kant was, het op tijd geven van informatie, doorontwikkeling van het systeem van de begeleiding bij de stages, opstellen van streefdoelen voor de evaluaties en meer theoretische verdieping in afstudeerwerkstukken.

- Pabo HU zou meer aandacht moeten besteden aan de (verhoging van) gerealiseerde studielast, aanscherping van de beoordelingsprocedure voor het afstuderen, de informatievoorziening en verbetering daarvan naar aanleiding van de evaluaties. Ook bepleitte de commissie destijds voor betere vastlegging van beoordelingen van eindwerkstukken en meer systematische aandacht voor literatuurverantwoording, vormgeving, verantwoording onderzoeksanpak, reflectie en aantonen van competenties. Op 29 mei 2013 heeft de NVAO een positief accreditatie besluit genomen over de universitaire opleiding Onderwijskunde, waar studenten van de ALPO het universitaire deel van hun bachelorstudie volgen.

Sinds de visitatie in 2008 heeft ITT op bovengenoemde punten veel verbeteringen gerealiseerd en nieuwe ontwikkelingen in gang gezet zoals de realisatie van de ALPO, harmonisatie over beide locaties, samen werken met het werkveld, invoering kennisbasis Taal en Rekenen/Wiskunde.

Eind 2012 vond een interne audit plaats. Naar aanleiding hiervan is de opleiding een verbetertraject gestart dat o.a. heeft geresulteerd in een onderwijsbeleidsdocument over de visie van ITT op het beroep leraar basisonderwijs en over de opzet en inhoud van de gezamenlijke pabo curriculum, verbetering van de inzichtelijkheid van de versnelde deeltijdroute (VO), aanscherping van de onderzoekslijn voor beide locaties, verbetering en harmonisatie toetsen en beoordelen, harmonisatie afstudeerprogramma's van de verschillende varianten op de beide locaties en aanscherping van de beoordelingscriteria. ITT heeft internationaliseringsbeleid opgesteld, dat het nu uitvoert.

In onderstaande rapportage beschrijft het auditteam onder standaard 2 en 3 zijn bevindingen met betrekking tot de hierboven beschreven punten.

Daar waar van toepassing geeft het auditteam een afzonderlijke beschrijving van zijn bevindingen met betrekking tot de verschillende varianten en routes.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie betreft geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor–master) en oriëntatie (hbo–wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding tot leraar basisonderwijs (de pabo) van Instituut Theo Thijssen (ITT) de landelijk vastgestelde en in Algemene Maatregel van Bestuur bij Wet op de beroepen in het hoger onderwijs (Wet BIO) vastgelegde competenties hanteert. Ze zijn onder begeleiding van de Stichting Beroepskwaliteit Leraren (SBL) tot stand zijn gekomen.

De zeven zogenoemde SBL-competenties betreffen: i) interpersoonlijk competent, ii) pedagogisch competent, iii) vakinhoudelijk en didactisch competent, iv) organisatorisch competent, v) competent in het samenwerken met collega's, vi) competent in het samenwerken met de omgeving en vii) competent in zelfreflectie en zelfsturing.

Profilering en eigen inkleuring

De opleiding heeft de SBL-competenties uitgewerkt in een eigen Competentiematrix in deelcompetenties op vier niveaus. De Academische Lerarenopleiding Primair Onderwijs (ALPO) werkt met een eigen competentieset waarin én de SBL-competenties én de eindtermen van de universitaire opleiding Onderwijskunde zijn opgenomen.

In het nieuwe gezamenlijk opgestelde Opleidingsprofiel ITT (juli 2013) heeft de opleiding de sterke elementen uit de beide profielen van de pabo's van de HU en Domstad samengebracht en aangescherpt. Voor de pabo van de HU stond de inspirerende leerkracht centraal waarbij de opleiding gebruik maakte van beeld dat Theo Thijssen schetste van de *gelukkige klas*⁸. Pabo Domstad beschreef de leerkracht als een inspirator, opvoeder, kennisdrager, cultuurdrager, organisator, onderzoeker en (wereld)burger tegelijk.

De opleiding heeft in het Onderwijsbeleidsdocument (2014) dat ten grondslag ligt aan het nieuwe curriculum de drie kernpunten van haar nieuwe beroepsvisie beschreven: de opleiding verwacht van de leraar basisonderwijs, dat hij:

- een reflectieve practitioner is, die werkt vanuit een gefundeerde visie op leraarschap, een onderzoekende, een positief-kritische houding heeft en als het nodig is de gebaande paden verlaat. Zijn werk is waarden gerelateerd;
- passend onderwijs verzorgt voor alle kinderen. De leerkracht heeft oog voor de beginsituatie en realiseert een rijke leeromgeving, ingericht en geïnspireerd op de verschillen binnen de groep, en werkt daartoe samen met collega's en ouders. Hij heeft oog voor diversiteit en de impact van de internationale dimensie op het leven van kinderen (en volwassenen). Dit is een hedendaagse invulling van Theo Thijssens leerkracht met wie de klas gelukkig was.
- midden in de maatschappij staat, op de hoogte is van maatschappelijke vraagstukken en actief participeert in het ontwikkelen van zijn school.

⁸ De *gelukkige klas*: het hechte verbond met de klas, de liefde voor het vak en het onnoemlijke begrip dat de leerkracht van de leerlingen heeft.

De opleiding leidt grotendeels op voor scholen in de grote stad. Dit brengt de opleiding in het nieuwe curriculum expliciet tot uitdrukking door de vereiste verdieping van de kennisbasisvakken in het derde studiejaar op 'Urban School' in te zetten. Daarnaast wil de opleiding aandacht besteden aan het verwerven van 21^e eeuwse vaardigheden en Wetenschap en Techniek.

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding met de drie kernpunten goed aansluit bij de eisen en wensen die de actuele beroepspraktijk stelt aan de (aankomende) leraar. Vanuit het uitgangspunt/lectoraat normatieve professionalisering wil de opleiding de student het bewustzijn bijbrengen dat normen en waarden altijd een rol spelen bij de keuzes die hij als professional maakt. Het facultaire lectoraat Normatieve Professionalisering levert via onderzoek een belangrijke bijdrage aan de nadere invulling van dit aspect binnen het onderwijsprogramma.

Een sterk punt binnen de visie op en profilering van de leraar is ook de aandacht die de opleiding besteedt/gaat besteden aan *bildung* (kleine letter) en normatieve professionaliteit. De opleiding wil *bildung* betekenis geven door aandacht te besteden aan de brede persoonlijke vorming van de leraar, als noodzakelijke basis voor de beroepsbeoefening. Uitgangspunt hierbij is dat de student straks niet alleen beroepsbeoefenaar i.c. leraar basisonderwijs wordt/is. Het auditteam beveelt de opleiding aan met alle docenten nog verder door praten over wat zij verstaan onder 'bildung' en dat vervolgens naar alle betrokkenen (studenten, werkveld) ook helder te communiceren. Nu kende de verklaring en invulling van het begrip nog een flinke bandbreedte.

Een ander sterk punt acht het auditteam de eigen positionering van de ALPO binnen ITT. De insteek van ITT en Universiteit Utrecht (UU) is dat de universitair gevormde leraar van de ALPO extra expertise inbrengt in de scholen, zodat de scholen hun professionaliteit vergroten in curriculumontwikkeling, in 'onderwijs op maat' en in onderzoek.

De opleiding heeft in het document 'Beroepsprofiel Docent Pabo regulier - Beroepsprofiel ALPO - Bekwaamheidsprofiel Bachelor Onderwijskunde' (juli 2014) een duidelijke beschrijving gegeven van de overeenkomsten en verschillen tussen de hbo leraar basisonderwijs en de universitair gevormde leraar basisonderwijs. Op basis hiervan werkt aan een nieuw Opleidingsprofiel ALPO, dat waar nodig zal leiden tot herziening van het ALPO curriculum. Dit profiel heeft het auditteam nog niet kunnen inzien, maar het heeft er alle vertrouwen in, dat ook dit opleidingsprofiel goed aansluit bij de eisen die vakgenoten en werkveld stellen aan afgestudeerden van de ALPO.

Het auditteam heeft geconstateerd dat de beide opleidingsroutes duidelijk van elkaar verschillen, maar dat zij elkaar ook versterken. Dit is terug te zien in de formulering van de opleidingscompetenties en in het programma. (Zie daarover verder standaard 2.)

Kennisbasis

Naast de SBL-competenties als leidraad, hanteert de opleiding voor haar onderwijs de kennisbasis van de leraar en de doelstellingen die hierin staan beschreven, die landelijk is vastgelegd in 16 verschillende kennisbasisdocumenten. De kennisbases gaan over generieke pedagogische en didactische kennis en vaardigheden en over vakinhoudelijke en vakdidactische kennis en vaardigheden.

De opleiding heeft de kennisbases al geheel (Taal en Rekenen/Wiskunde) of voor een groot deel geïmplementeerd. (Zie verder standaard 2.)

Onderzoek

Het auditteam heeft geconstateerd, dat het ontwikkelen van een onderzoekende houding en het kunnen uitvoeren van praktisch georiënteerd onderzoek een belangrijke plek inneemt in de opleiding. Zoals al hierboven is beschreven, is leraar als reflectieve practitioner een van de kernpunten uit de visie van de opleiding.

De opleiding heeft voor het nieuwe curriculum een afzonderlijke eindkwalificatie 'onderzoek' geformuleerd en is hierover in gesprek met het werkveld (de Opleidingsraad) en UU. Dat is een goede zaak.

Het auditteam heeft ook geconstateerd, dat de opleiding een duidelijke afbakening heeft gemaakt tussen het onderzoek dat ALPO-studenten en pabo-studenten moeten kunnen uitvoeren.

De ALPO student wordt opgeleid als iemand die én praktijkgericht onderzoek kan verrichten én onderzoek kan uitvoeren dat leidt tot generaliseerbare kennis. Op dit laatste aspect moet de ALPO student zich dus kunnen onderscheiden van de 'gewone' bachelorstudent leraar basisonderwijs. De opleiding noemt dat 'scientist practitioner'.

Internationale dimensie

Internationale oriëntatie is geen expliciet onderdeel van de SBL-competenties, maar komt binnen het opleidingsprogramma wel aan de orde bij het behandelen van een onderdeel binnen de generieke kennisbasis: kennis van internationale onderwijssystemen. In dit kader behandelt de opleiding enkele Europese visies op de inrichting en vormgeving van het basisonderwijs.

Daarnaast legt de opleiding de nadruk op de internationale dimensie in de dagelijkse beroepsbeoefening. Het gaat de opleiding hierbij om de betekenis van en het omgaan met diversiteit en de invulling van wereldburgerschap. Dit is duidelijk gekoppeld aan de hierboven beschreven eigen visie van de opleiding en terug te vinden in de uitwerking van de kerntaak 'Pedagogisch adequaat handelen' in het nieuwe Opleidingsprofiel ITT.

De opleiding overweegt om naast de hierboven genoemde elementen bijvoorbeeld ook Engelse taal en internationale scholen een plek te geven in het nieuwe curriculum.

(Zie voorts standaard 2.)

Afstemming met het werkveld en vakgenoten

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding regelmatig overleg voert met vakgenoten en vertegenwoordigers vanuit het werkveld over de actualiteit van de competenties en de opzet en inhoud van het curriculum.

Vakgenoten spreekt de opleiding o.a. in het Landelijke Overleg Lerarenopleidingen Basisonderwijs (LOBO), en in de overleggen over de kennisbasis en kennisstoetsing. Daarnaast is er nauw overleg met de faculteit Sociale Wetenschappen van Universiteit Utrecht (UU) over de ALPO. De UU heeft ook zitting in de Opleidingsraad. (Zie hieronder.)

Vertegenwoordigers vanuit het werkveld spreekt de opleiding o.a. in de Opleidingsraad, waarin 15 regionale schoolbesturen zijn vertegenwoordigd (tezamen 254 scholen). De Opleidingsraad is gestart in 2010-2011. Met de Opleidingsraad overlegt de opleiding over de actuele eisen, de opzet en inhoud van het curriculum, over het werkplekleren en het samen opleiden, onderzoek en scholing in het werkveld. Binnen de Opleidingsraad participeren ook de scholen van de besturen Katholieke Scholenstichting Utrecht (KSU) en Katholiek Primair Onderwijs Amersfoort (KPOA) die samen met de opleiding de (Academische) Opleidingsschool vormen.

Competenties, opzet en inhoud van de opleiding zijn ook gespreksonderwerp in het Bovenschools Opleiding in de Scholen (BOIS)-overleg, dat de bovenschoolse opleidingscoördinatoren van KSU en KPOA en de instituutsopleider van ITT vier tot vijfmaal per jaar met elkaar voeren.

BOIS en de Opleidingsraad fungeren als een werkveldadviescommissie voor de opleiding.

Weging en Oordeel: goed

De opleiding baseert zich aantoonbaar op de landelijke SBL-competenties en de kennisbases en heeft hierover regelmatig contact met vakgenoten en het werkveld in o.a. de Opleidingsraad en het BOIS-overleg.

De opleiding heeft een duidelijke eigen visie op het leraarschap die zij heeft uitgewerkt in een nieuw opleidingsprofiel dat ten grondslag ligt aan het gezamenlijke curriculum voor de beide locaties. Met de drie kernpunten sluit de opleiding goed aan bij de eisen en wensen die de actuele beroepspraktijk stelt aan de (beginnende) leraar.

Een sterk punt acht het auditteam in dit kader ook de aandacht die de opleiding besteedt aan bildung en normatieve professionalisering.

Eveneens sterk is de eigen positionering van de ALPO binnen ITT. De ALPO onderscheidt zich duidelijk van de 'gewone' bacheloropleiding tot Leraar Basisonderwijs. Maar beide opleidingsroutes versterken elkaar ook bijvoorbeeld bij de formulering van de opleidingscompetenties en bij de nadere invulling van het programma.

Het auditteam is op grond van bovenstaande sterke punten van oordeel, dat de opleiding een 'goed' verdient voor deze standaard.

Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Inhoud en vormgeving programma

Koppeling competenties – programma

Uit de verschillende dekkingsmatrices die het auditteam bestudeerde, blijkt dat de opleiding de leerdoelen van de onderwijseenheden van de staande curricula van de locaties Utrecht en Amersfoort aantoonbaar heeft gerelateerd aan het eigen opleidingsprofiel, samengevat in de competentiematrix en de kennisbases. Het staat ook duidelijk in de studiegidsen.

De opleiding heeft de leerdoelen met ingang van 2013-2014 geordend in de categorieën: reproduceren, begrijpen, toepassen en creëren. (Zie daarover verder standaard 3.) Daarnaast heeft de opleiding in het nieuwe opleidingsprofiel ITT (juli 2013) de competenties nader uitgewerkt in kern- en deeltaken met indicatoren op vier verschillende niveaus. In een duidelijk overzicht heeft de opleiding aangegeven in welk studiejaar, in welke periode en in welke onderwijseenheid de student aan deze (deel) taken in het nieuwe curriculum gaat werken.

Opzet en inhoud van het programma

Zoals in de inleiding is beschreven is de opleiding in 2013 – 2014 gestart met het ontwikkelen van één gezamenlijk nieuw curriculum voor beide locaties. Ten tijde van de audit (oktober 2014) was het curriculum geïmplementeerd in de studiejaar 1 en 4 van de voltijd en deeltijdvariant. In 2015-16 volgen de studiejaar 2 en 3. Tegelijkertijd werken de docenten in 2014-2015 aan de aanpassing van het curriculum voor de versnelde deeltijd en de ALPO.

Het auditteam begrijpt de keuze van ITT met de hierboven beschreven fasering van het proces om te komen tot een gezamenlijk nieuw curriculum. Op deze wijze houdt ITT het hanteerbaar/werkbaar voor alle betrokkenen en blijft de kwaliteit van het lopende onderwijs geborgd.

Het auditteam heeft kennisgenomen van de opzet en inhoud van de staande curricula en het nieuwe curriculum en is op basis hiervan van oordeel dat de opleiding de studenten voldoende mogelijkheid biedt de vereiste competenties, kennis en vaardigheden voor een startende leraar basisonderwijs te ontwikkelen. Het nieuwe curriculum – voor zover gereed – zag er goed uit. De staande curricula en het nieuwe curriculum kennen een vergelijkbare structuur: een integratieve beroepstaakgestuurde leerlijn, kennis en vaardigheden leerlijn, werkplekleren en studieloopbaanbegeleiding.

De staande curricula zijn als volgt vormgegeven:

- In de integratieve leerlijn vindt het leren via beroepstaken of opdrachten plaats. In Utrecht via aparte projecten zoals 'Wereldvakken en Nederlands: de taal van de omgeving'. In Amersfoort via beroepstaken, zoals 'Pedagogische of didactische gesprekken met kinderen'.
- In de versnelde opleiding (VO) in Utrecht is er op een andere wijze vorm gegeven aan de taakgestuurde leerlijn. In elke fase stelt de opleiding één leeftijdscategorie centraal met alle vakken die daarbij horen.
- Binnen de ALPO wordt niet gesproken van taakgestuurd onderwijs, maar van thematisch onderwijs. (Zie verder over ALPO hieronder.)

- De kennis- en vaardighedenlijn krijgt vorm via cursussen in de vorm van hoorcolleges, werkcolleges, zelfstudieopdrachten, responsiecolleges en training. De cursussen op de locatie Utrecht hebben een modulair karakter, bijvoorbeeld over 'Geletterdheid jonge kind'. Amersfoort heeft de kennisoverdracht geïntegreerd in de beroepstaken (just-in-time), bijvoorbeeld in het thema 'Werken en leren in een krachtige leeromgeving'.
- De VO biedt aparte cursussen. Daarnaast komt kennisverwerving aan bod via opdrachten op de werkplek, bijvoorbeeld bij 'Didactische en Pedagogisch handelen in de bovenbouw groep 4 t/m 8'.

Zie voor het werkplekleren en studieloopbaanbegeleiding onder de kopjes 'werkplekleren' respectievelijk 'studeerbaarheid en studievoortgang'.

Het nieuwe curriculum kent een focus per semester. Voor de propedeuse: 'Leren lesgeven' en 'Ontwikkeling van het jonge kind'. Binnen 'Leren lesgeven' komen de cursussen en onderwijseenheden 'De kunst van leerkrachtvaardigheden', 'Mijn eerste les', Kennismaking met taal en rekenen/wiskunde' aan de orde en bij 'Ontwikkeling van het jonge kind' staan o.a. de cursussen en onderwijseenheden 'Pedagogisch handelen en communiceren met jonge kinderen', 'Observeren van de ontwikkeling van jonge kinderen' en 'Laat van je horen (taal, muziek en ICT)' op het programma.

De opleiding heeft voor het nieuwe curriculum een didactisch concept ontwikkeld dat de verschillen in de staande curricula tussen de beide locaties overbrugt. De zes uitgangspunten die de opleiding hanteert zijn:

- concentrisch leren –leren in samenhang, op een steeds hoger (complexer) niveau met een toenemende zelfstandigheid;
- contextualiseren – verwerving van de theorie in relatie met de beroepspraktijk;
- decontextualiseren – oefenen (werkervaring opdoen) en onderzoek naar de theorie;
- reflecteren – ontwikkeling van het professionele reflectievermogen;
- activeren – lerend handelen;
- individualiseren en flexibiliseren - begeleiding bij individuele leervragen en ruimte voor een flexibele route in het curriculum.

Deze onderwijskundige uitgangspunten zag het auditteam al terug in het programma van de propedeuse.

De opleiding biedt in het staande en het nieuwe curriculum ook een keuzeprogramma – waaronder minoren – waarin de studenten zich kunnen profileren en een excellentieprogramma waarin studenten op vijf competenties sterren kunnen verwerven.

ALPO

De cursussen voor ALPO zijn specifiek voor deze opleidingsvariant ontworpen. Het grote verschil met het curriculum van de reguliere pabo zit voornamelijk in het indikken van de stof, zodat er tijd en ruimte overblijft voor het kunnen volgen van de modules Onderwijskunde aan de UU en het verwerven van academische vaardigheden. De studenten krijgen ook minder maar wel direct complexere stage-opdrachten. Ze moeten bijvoorbeeld een taaladviesplan schrijven op basis van beperktere uitleg van de docent en daarvoor zelf literatuur bestuderen. Daarnaast doen de studenten veel via zelfstudie. Vanwege de bi-diplomerings is er geen sprake van een minor in de ALPO.

Zoals al hierboven vermeld werkt de ALPO met thema's. Voorbeelden van thema's die in het tweede studiejaar op het programma staan, zijn 'De vele talen van kinderen: drama, dans, handvaardigheid, muziek en tekenen. Kunstvakken' en in het universitaire programma 'Onderwijspsychologie: Theoretische stromingen (behaviorisme, cognitieve psychologie, constructivisme); Leerprocessen bij gecijferdheid; Relaties met ontwikkeling, neurologie en filosofie; Sociaal emotionele en sociaal cognitieve ontwikkeling.'

De reguliere pabo en ALPO versterken elkaar wederzijds. Een mooi voorbeeld hiervan is dat de reguliere pabo in het nieuwe curriculum literatuur overneemt die binnen de ALPO in gebruik is.

Kennisbases

De opleiding heeft de kennisbases voor Taal en Rekenen/Wiskunde in het hele curriculum (staand en nieuw) geïmplementeerd. De kennisbasis Generiek (juni 2012) en de Kennisbases vakken (2012) heeft de opleiding verwerkt in het nieuwe curriculum dat vanaf het cohort september 2014 van kracht is, maar ook in de staande curricula realiseert de opleiding de generieke kennisbasis en de vakkenkennisbases al voor het grootste deel.

In de staande curricula is nog verschil in de wijze waarop de kennisbases worden aangeboden en hoe de studenten die verwerven. Utrecht biedt verschillende cursussen en studenten verwerven in de regel daarin de kennis afgerond. Amersfoort biedt een geïntegreerd curriculum waarin kennisverwerving en beroepstaken gekoppeld zijn. Kennis komt zoals al hierboven is beschreven, 'just-in-time' aan de orde. In het ALPO-curriculum bevinden zich expliciet aan de kennisbases gerelateerde onderdelen, die de studenten voor een groot deel via zelfstudie verwerven. De kennisbases komen in het ALPO-curriculum alle aan de orde.

Werkplekieren

Het auditteam heeft geconstateerd dat er sprake is van een rijke praktijk aan werkplekieren. Van origine werkte Pabo Domstad al nauw samen met de twee schoolbesturen Katholieke Scholenstichting Utrecht (KSU) en Katholiek Primair Onderwijs Amersfoort (KPOA) die samen met de opleiding de gesubsidieerde (Academische) Opleidingsschool vormen. Steeds meer basisscholen laten nu een (interne) audit uitvoeren en treden - mits ze voldoen aan de kwaliteitseisen van de (Academische) Opleidingsschool (AOS) c.q. het Keurmerk behalen - toe tot de Opleidingsraad, het samenwerkingsverband rondom ITT.

Het werkplekieren beslaat in jaar 1 en 2 één dag per week (plus extra stageweek) en in jaar 3 en 4 twee dagen per week. Naast het ontwerpen en uitvoeren van lessen en alles wat daarbij hoort leren de studenten samenwerken met teamleden, verwerven ze inzicht in de zorgstructuur van de school en doen ze ervaring op in de professionele omgeving met ouders. De stage voor de studenten van de VO is gecompriemd. Zij lopen kortere stages, maar moeten daarin wel dezelfde competenties aantonen als de andere studenten. In de praktijk blijkt dat te lukken. Het werkveld is vaak heel tevreden over deze al oudere student met (werk- en levens)ervaring.

De opleiding streeft ernaar studenten steeds minder op stagescholen te plaatsen waarmee zij geen samenwerkingsverband heeft. Op de scholen waarmee een nauwe samenwerking is, zijn door de opleiding getrainde mensen aanwezig die goed weten wat er van de studenten wordt verwacht: de praktijkopleider die de student begeleidt in de groep en de schoolopleider die het werkplekieren op de locatie (de stageschool) coördineert. Daarnaast is er vanuit ITT zelf een instituutopleider die samen met de schoolopleider de begeleiding binnen de school bespreekt en op basis van het advies van de praktijkopleider en de schoolopleider de student beoordeelt in het werkplekieren.

Studenten die op basisscholen van AOS stage lopen, zijn over het algemeen zeer tevreden. Zij ervaren deze scholen als verrijkend voor hun ontwikkeling en voelen zich ook erkend en herkend, zo is tijdens de audit gebleken.

De instituutopleider is een belangrijke spil in het contact met het werkveld, de scholen. Sterk punt is dat elke basisschool één vaste instituutopleider heeft. Via hem is het werkveld zeer nabij de opleiding.

De opleiding betreft het werkveld ook bij de ontwikkeling van het nieuwe curriculum en het gedeelte dat de studenten daarvan op de werkvloer moeten (gaan) uitvoeren: de invulling van de opdrachten. De betrokkenen bij de (Academische) Opleidingsschool borgen zo ook dat ongeveer 40% van het curriculum via werkplekieren plaatsvindt.

Daarnaast zorgen de coördinatoren van het Centrum voor Werkplekleren van de pabo dat de organisatie rondom het werkplekleren goed verloopt. Deze coördinatoren zijn ook betrokken bij de AOS en de overleggen over de opzet en inhoud van het curriculum met o.a. BOIS en de besturen.

ALPO studenten lopen niet alleen stage op opleidingsscholen met een academische kop, maar ook op gewone opleidingsscholen binnen de Opleidingsraad. Het selectie criterium voor de stage is dat de school behoefte heeft aan schoolontwikkeling en daaraan wil (mee)werken. Dit is voor het kunnen uitvoeren van afstudeeronderzoek in het vierde studiejaar van belang.

Praktijkgericht onderzoek

Ten tijde van de audit was de opleiding bezig de onderzoekslijn verder uit te rollen in het nieuwe curriculum, maar ook in de oude curricula stond onderzoek al op het programma.

De opleiding heeft door het hele curriculum heen opdrachten ingebouwd, waarbij de studenten een onderzoekende houding moeten laten zien, die zij onderbouwen met theorie. Zo is er bijvoorbeeld in Amersfoort in elke beroepstaak aandacht voor onderzoek en moeten studenten in hun ontwikkelingsportfolio verwijzen naar literatuur/theorie die zij raadpleegden. Op de locatie Utrecht moeten de studenten aan het einde van het tweede studiejaar zes bronverwijzingen nader hebben uitgewerkt.

In het nieuwe curriculum doen de studenten in het eerste studiejaar een klein, begeleid observatieonderzoek in een groep. In de daarop volgende jaren gaan de studenten steeds zelfstandiger aan de slag totdat zij in het vierde jaar zelfstandig een praktijkgericht onderzoek kunnen uitvoeren.

Het auditteam vindt het een goed voornemen, dat de opleiding de 'generale repetitie' in jaar 3 die al in het staande curriculum van Amersfoort zit, handhaaft in het nieuwe curriculum.

De reguliere pabo en de ALPO benutten elkaars expertise en sterke kanten in het curriculum ook op het gebied van onderzoek. Zo leert de reguliere pabo van de ALPO waar het gaat om de theoretische onderbouwing en het schrijven van (korte) stukken. Dit aspect heeft de opleiding nu verwerkt in de leerlijn onderzoek van de reguliere pabo. De ALPO leert van het praktijkgerichte aspect van het onderzoek dat in het pabocurriculum al sinds lange tijd een belangrijk onderdeel vormt.

Steeds meer opleidingsscholen binnen de Opleidingsraad handelen als scholen met een academische kop, waardoor de studenten die hier stage lopen ook in een onderzoeksomgeving terecht komen. Dat is een positieve ontwikkeling. Deze academische basisscholen hebben onderzoeksthema's en onderzoeksgroepen, waarin de studenten samen met de leerkrachten van de school participeren.

Het auditteam trof een krachtig lectoraat Geletterdheid. Ten tijde van de audit vonden onder leiding van dit lectoraat onderzoeken plaats naar opbrengstgericht werken bij het leesonderwijs, waar het werkveld veel profijt van heeft. De vertegenwoordigers van het werkveld en de studenten die het auditteam sprak, waren hierover zeer enthousiast. Ze konden uitkomsten van de onderzoeken direct gebruiken in hun dagelijkse praktijk.

Het Kenniscentrum Educatie waarin de vier lectoren en de kenniskringen zijn opgenomen, is ook betrokken bij de inrichting van het onderzoek in de staande en nieuwe curricula. De lectoren zijn niet betrokken bij uitvoering en beoordeling van het afstudeeronderzoek. Het auditteam geeft de opleiding in overweging de lectoren daar wel voor te vragen.

Internationale dimensie

In de staande curricula komt de internationale dimensie op verschillende manieren aan bod. Er is aandacht voor basisonderwijs in andere landen (bijvoorbeeld inclusief onderwijs in Finland). De studenten van de locatie Amersfoort geven in hun ontwikkelingsportfolio de beroepsrol 'wereldburger' nader invulling. Studenten van de locatie Utrecht kunnen naar Brugge om het basisonderwijs in België en Nederland met elkaar te vergelijken. In de minor Internationalisering kunnen studenten bijvoorbeeld naar Ghana en daar ook onderzoek doen. Edukans biedt studenten de mogelijkheid een korte stage van 2 à 3 weken in een ontwikkelingsland te doen. Binnen het nieuwe curriculum zal de opleiding de sterke elementen uit de staande curricula een plek geven.

Het gebruik van internationale literatuur blijkt nog niet echt ingebed. De docenten stimuleren studenten wel aan hun opdrachten ook anderstalige literatuur te koppelen, maar het is niet overal verplicht in het oude curriculum. De studenten van de ALPO bestuderen wel uitgebreid internationale literatuur.

Intake en aansluiting

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding naast de wettelijke toegangseisen ook aanvullende intakemaatregelen treft en acht dit een sterk punt. Hiermee laat de opleiding zien dat extra aandacht besteedt aan de kwaliteit van de instromende student.

Met ingang van voorjaar 2014 organiseert de opleiding een matchingsdag waarop de potentieel nieuwe studenten kennis maken met de opleiding. Ook maken zij die dag de entreetoets. Studenten krijgen op basis van de activiteiten (en de resultaten) op de matchingsdag een (schriftelijk vastgelegd) persoonlijk advies mee vanuit de pabo over het al dan niet starten. Studenten die dat wensen kunnen in de zomer een driedaagse cursus taal en/of rekenen/wiskunde volgen.

De ALPO richt zich op vwo'ers, die in staat zijn de studie in een grote mate van zelfstandigheid te doorlopen. Deelname aan een aparte alpo-intake is voorwaarde om te mogen instromen.

De Versnelde Opleiding (VO) is toegankelijk voor mensen met minimaal vwo, maar het al hebben gevolgd van een hbo-bachelor- of wo-opleiding wordt aanbevolen door de opleiding. De docenten van de VO overleggen veel met de studenten in de groep en proberen nauw aan te sluiten bij de achtergrond van de studenten en maatwerk te bieden.

De opleiding richt zich ook op het aantrekken van meer mannen, zij maken deel uit van het voorloperstraject: meer mannen naar de pabo. De opleiding plaatst mannen die zich aanmelden bewust met meerdere mannen in één groep. Tevens lopen zij hun eerste stage in de bovenbouw. In het studiejaar 2013-2014 volgden ongeveer 250⁹ mannen de pabo. De mannelijke studenten hebben zelf initiatief genomen tot het vormen van een groep 'Mannen op de Pabo (MOP)'. Zo wisselen ze bijvoorbeeld met elkaar uit over interventies: hoe pakt een juf en hoe pakt een meester een bepaald probleem aan? Daarnaast overleggen zij met de opleiding over begeleiding door een manlijke studieloopbaanbegeleider (slb'er) en over andere manieren om competenties aan te tonen; bijvoorbeeld met ICT kennisclips in plaats van een verslag.

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding met haar aanbod van een voltijd- en een deeltijd variant, een versnelde deeltijdvariant en de ALPO, goed aansluit bij de verschillen tussen de studenten in niveau, vooropleiding en ervaring.

⁹ 250 op ongeveer 1350 ingeschreven studenten in 2013-2014

Studeerbaarheid en studievoortgang

De opleiding zorgt er goed voor dat het programma studeerbaar is voor studenten van alle varianten, routes.

Studenten van de ALPO vinden het programma studeerbaar. Omdat zij veel in zelfstudie moeten doen, kost het wel flink wat eigen tijd. Na het eerste studiejaar hebben zij goed door wat zij moeten doen.

De studenten van de versnelde deeltijd zijn ook tevreden over de studeerbaarheid. De opleiding heeft hen van te voren goed duidelijk gemaakt wat het volgen van de versnelde studie voor hun (privé)leven kan betekenen. Ook zij zijn flink wat tijd kwijt voor zelfstudie. In het begin kost ook het voorbereiden van de lessen die ze zelf moeten geven op de stagescholen behoorlijk wat tijd en energie, want daarmee hebben ze nog geen ervaring.

De digitale leeromgeving HUBL (Hogeschool Utrecht Blended Learning) vinden de studenten ideaal. Op HUBL staan alle lessen per eenheid van 4/5 vakken. Ook zijn er veel hoorcolleges opgeslagen, waardoor studenten die ziek waren of niet aanwezig konden zijn, alsnog het college kunnen volgen. Op HUBL is ook de voorbereiding van de opdrachten beschreven, die de studenten voor ze naar de les komen moeten doornemen.

Tevens kunnen studenten het HUBL-platform gebruiken voor hun eigen (week)planning. In de propedeuse krijgen de studenten de opdracht elkaar daarbij te helpen door in de groep te kijken naar elkaars planning. Dit kan een mooi instrument zijn om studievertraging met als eventueel gevolg uitval, tegen te gaan.

Ook door intensieve studiebegeleiding door de studieloopbaanbegeleider (slb'er) en docent Studie & Werk (S&W'er) op de opleiding en door de praktijkbegeleider, schoolopleider en instituutopleider op de werkplek, zorgt de opleiding ervoor dat de studievoortgang optimaal verloopt. De studenten waarderen de geboden begeleiding.

Tevredenheid studenten, alumni en werkveld met het programma

Uit evaluaties en de gesprekken tijdens de audit is gebleken, dat studenten tevreden tot zeer tevreden zijn over het programma. De opleiding betreft hen ook bij de inrichting van het curriculum. Zo heeft de regiegroep van de onderwijsontwikkeling de opleidingscommissie uitgenodigd mee te denken over het nieuwe curriculum. De studenten melden dat er echt naar hen is geluisterd en dat zij invloed hebben mogen uitoefenen.

Ook onderneemt de opleiding aantoonbaar actie naar aanleiding van module-evaluaties van studenten.

Het werkveld is tevreden over het nieuwe curriculum en was dat grotendeels ook al over het oude curriculum. Nieuwe ontwikkelingen zoals lesgeven op een school in de grote stad, passend onderwijs en het leren een teamspeler te zijn en midden in de maatschappij te staan, krijgen nu terecht aandacht evenals het verwerven van een stevige basis vakkennis. Vooral dat laatste miste het werkveld in het verleden.

De aandacht die de opleiding besteedt aan onderzoek, vindt het werkveld prima. De vertegenwoordigers merken op dat onderzoek bij (de docenten van) de basisscholen zelf nog een plek moeten veroveren. Zij zijn van mening, dat onderzoek wel zinvol moet zijn en geen kunstje. De onderzoekende houding moet de basis vormen.

Uit de gesprekken is gebleken, dat de opleiding het werkveld betreft bij het ontwikkelen van het nieuwe curriculum o.a. via de Opleidingsraad en het BOIS-overleg. De vertegenwoordigers van het werkveld die het auditteam sprak, zouden evenwel nog intensiever betrokken willen zijn bij de invulling van het nieuwe curriculum en het werkplekieren.

Overigens merkte het auditteam wel een verschil tussen de betrokkenheid van enerzijds de opleidingsschool en met name de scholen met een academische kop en anderzijds de gewone stagescholen. De scholen met een academische kop zijn door het onderzoek –o.a. het onderzoek van het lectoraat naar leesonderwijs – vaak nauw bij de opleiding betrokken.

De opleiding onderhoudt veel contact met de (net) afgestudeerden van ALPO, mede om te horen in hoeverre het huidige programma aansluit bij de ervaringen van de afgestudeerden in de praktijk. Dat is een sterk punt. Het auditteam beveelt de opleiding aan ook met de alumni van de reguliere pabo dergelijke contactmomenten op te zetten. Daar ligt nog een kans voor de opleiding.

Personeel

Het auditteam trof een ruim gekwalificeerd team, dat flink de schouders heeft gezet onder het ontwikkelen van een nieuw gezamenlijk curriculum. Uit de cv's van de docenten blijkt dat zij allen deskundig zijn op hun specifieke vakgebied en beschikken over een didactische aantekening. Een groot percentage (79,8%) van de docenten heeft een master en 6,0% heeft een PhD. Dat is belangrijk voor een opleiding tot leraar basisonderwijs.

Naast hun vakspecifieke lestakes, vervullen veel docenten een rol als slb'er/S&W'er, Instituutsopleider, onderzoeksbegeleider en/of medeontwikkelaar van het nieuwe curriculum. Het team van de ALPO bestaat uit docenten van ITT en UU.

Tijdens de audit is ook gesproken over de rol van de docent als lerarenopleider. Het auditteam is van oordeel, dat de docenten de opleidingsdidactiek nog meer met elkaar moeten doordenken en ook funderen met theorie. Daarin zouden de uitgangspunten van de normatieve professionalisering en bildung meegenomen moeten worden. Ook vraagt het opleiden van de studenten in de verschillende varianten om een verschil in benadering. Hoe de docenten dat doen, lijkt nog niet duidelijk doorgesproken en vastgelegd. De waarneming van het auditteam is dat docenten dit nu meer intuïtief doen.

Werkdruk en werkstress zijn aandachtspunten in het Werkbelevingsonderzoek 2013. De docenten melden dat het naar elkaar toegroeien van de docenten van de twee pabo's veel tijd en energie heeft gekost. Maar er liggen nu duidelijke procedures en handleidingen voor het nieuwe curriculum.

De docenten zien ook winst in de samenvoeging/mix van docenten van beide locaties. Zo is er veel meer kennisdeling (mogelijk) en benutten de gewone pabo en de ALPO elkaars aanwezigheid door bijvoorbeeld met elkaar (het gebruik van) relevante theorieën of actuele ontwikkelingen in het veld uit te wisselen.

De docenten hebben met het management de werkdruk goed doorgesproken. Dit heeft in 2014 tot verbetermaatregelen geleid waaronder transparantie in de taken/rollen en beter zicht op de taakbelasting. Ook de normvindingsbijeenkomsten die de docenten hebben gehouden in het kader van toetsen en beoordelen, hebben erg geholpen: de docenten gebruiken nu hetzelfde beoordelingsformulier en zijn het met elkaar eens over de interpretatie van de criteria. Dat scheelt veel (discussie)tijd.

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding een professionaliseringsprogramma heeft, dat zij systematisch inzet. Zo hebben de docenten onder andere gezamenlijke scholing van een hoogleraar onderwijskunde van Universiteit Utrecht gevolgd over onderzoeksbegeleiding. Iedereen die afstudeerders begeleidt moet deze training hebben gevolgd. Ook hebben de begeleiders en beoordelaars o.l.v. deze hoogleraar intensief gesproken over normvinding bij het beoordelen van het afstudeeronderzoek. Daarnaast is de opleiding gestart met gezamenlijke scholing op nieuwe werkvormen en scholing in de nieuwe ICT-omgeving in het nieuwe curriculum.

Enkele docenten zijn geregistreerd als lerarenopleider bij VELON¹⁰. Daarnaast delen de docenten hun expertise met elkaar.

¹⁰ VELON: Vereniging Lerarenopleiders Nederland

Zoals al onder het kopje 'onderzoek' is beschreven, bestaat er een krachtige verbinding van de opleiding met het lectoraat Geletterdheid en het onderzoek dat het lectoraat uitvoert in de academische opleidingsscholen. Daarbij zijn ook docenten van de opleiding en het werkveld betrokken.

De opleiding zorgt er ook voor dat de begeleiders op de werkplek training en coaching krijgen, zodat ze de studenten goed kunnen begeleiden. Aansturing hiervan gebeurt via BOIS. Voor de schoolopleiders is er een cursus begeleiding van werkpleklers en voor de expertisebevordering onderzoek van de leerkrachten in de basisscholen met academische kop een cursus onderzoeksvaardigheden. Tevens vindt in academieteams expertisedeling plaats. In de scholen zelf zorgen de schoolopleiders voor training en coaching van de praktijkopleiders. Bovendien vinden tweemaal per jaar masterclasses plaats voor praktijkopleiders, schoolopleiders en instituutopleiders.

Studenten zijn over het algemeen tevreden tot zeer tevreden over hun docenten, over hun inhoudelijke deskundigheid en de begeleiding die zij bieden. De studenten van de voltijd en deeltijdvariant vinden een docent die zelf voor de klas heeft gestaan een pre. Veel docenten van ITT hebben die werkervaring. Daarnaast vinden zij het belangrijk dat de docent inspirerend is en een voorbeeldrol vervult: teach what you preach. Ze merken op dat sommige docenten wel heel goed zijn in hun vak, maar didactisch/pedagogisch niet sterk. De opleiding heeft daarop aantoonbaar actie gevoerd: die docenten hebben coaching gekregen of zijn nu weg.

De UU voert met de docenten die 'maar' een 7 scoorden op een tienpuntsschaal in een tevredenheidsonderzoek een gesprek. Dat is een sterk punt. Dat gebeurt op ITT (nog) niet altijd.

De studenten waren – zoals al hierboven vermeld – heel tevreden over de panelgesprekken en het gehoor dat ze bij de docenten krijgen bij opmerkingen over het programma.

Voorzieningen

Het auditteam beoordeelt de materiële voorzieningen en de huisvesting - mede op basis van eigen waarneming en de tevredenheid van studenten en docenten - als adequaat. Elke locatie beschikt over specifieke vaklokalen voor bijvoorbeeld muziekonderwijs, beeldende vorming of natuur- en techniekonderwijs. Tevens is er op elke locatie een fysieke mediatheek aanwezig waar studenten naast tijdschriften, vakliteratuur ook methoden die in het basisonderwijs gebruikt worden, kunnen raadplegen. Daarnaast hebben zij vanaf elke plek toegang tot digitale bronnen.

Zoals al hierboven zijn alle betrokkenen enthousiast over de digitale leeromgeving HUBl. HUBl is een parel, die de opleiding moet koesteren.

Weging en Oordeel: goed

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding tot Leraar Basisonderwijs van ITT een zeer praktijkgerichte opleiding is, die verzorgd wordt door een ruim gekwalificeerd team

De opleiding biedt de studenten voldoende mogelijkheden hun competenties, kennis en vaardigheden op een steeds hoger niveau te ontwikkelen.

Sterke elementen zijn de duidelijke uitwerking van de competenties, het werkpleklers, de gedegen opzet van het nieuwe curriculum waarin de goede elementen van beide pabo's ingepast worden. Ook de aandacht voor een onderzoekende houding en onderzoek doen, de onderzoeksomgeving en het krachtige lectoraat Geletterdheid zijn sterke punten.

De internationale dimensie krijgt in de staande programma's al aandacht en zal op basis van het ITT internationaliseringsbeleid een duidelijke plek krijgen in het nieuwe curriculum.

De rol van de docent als opleider van studenten i.c. de gezamenlijke opleidingsdidactiek binnen het nieuwe curriculum mag nog beter doordacht worden en gefundeerd met theorie. Dit moet dan ook gekoppeld worden aan normatieve professionalisering en Bildung.

Het programma van de ALPO zit goed in elkaar en zorgt ervoor dat de studenten zowel een bekwame startende leerkracht kunnen worden als een onderwijskundig expert met toegevoegde waarde voor de (ontwikkeling van de) basisscholen. Het volgen van de twee bachelorprogramma's in vier jaar is haalbaar.

Het auditteam heeft geconstateerd dat de 'gewone' pabo en de ALPO steeds meer elkaars expertise benutten.

De opleiding besteedt veel aandacht aan de kwaliteit van de instromende studenten en sluit met haar aanbod van verschillende varianten goed aan bij de verschillen tussen de studenten in niveau, vooropleiding en ervaring.

De opleiding zorgt met een studeerbaar programma en intensieve begeleiding op de pabo en op de werkplek, dat de studie optimaal kan verlopen.

De voorzieningen zijn prima op orde.

Gelet op de hierboven genoemde sterke elementen in het programma, de gedegenheid waarmee ITT het nieuwe gezamenlijke curriculum opzet en inhoud geeft, de betrokkenheid van het werkveld en de studenten daarbij, het sterke ALPO programma, het deskundige personeel, komt het auditteam tot het oordeel 'goed' voor deze standaard.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

Het systeem van toetsen en beoordelen

ITT heeft ten behoeve van het proces van harmonisatie in 2011 een Toetsbeleid en een Toetsplan opgesteld en is vervolgens gestart met de uitvoering. De opleiding heeft verschillende vormen van toetsen en beoordelen geordend naar theoretische onderwijseenheden (kennisleerlijn), onderwijseenheden die het geheel van de beroepstaken thematiseren (en waar dus processen, beroepsproducten e.d. beoordeeld worden) en werkplekleren.

Ten tijde van de audit voldeden alle toetsen van de staande curricula en het nieuwe curriculum aan dezelfde eisen. Met ingang van 2014-2015 zijn de toetsen voor jaar 1 en 4 op beide locaties gelijk. In 2013-2014 heeft ITT het afstuderen versneld op dezelfde wijze ingericht. (Zie het kopje 'afstuderen'.)

In 2013 heeft de Expertgroep Toetsen en Beoordelen van de Faculteit Educatie een nieuw Toetskader uitgebracht. ITT heeft haar eigen Toetsbeleid en Toetsplan hieraan aangepast. Het FE-Toetskader schetst het hele proces van toetsontwikkeling tot toetsevaluatie. De opleiding volgt de voorgeschreven stappen in het nieuwe curriculum en heeft tevens (de toetsen van) de staande curricula in lijn gebracht met het FE-Toetskader. Voor de staande curricula heeft de opleiding o.a. de formulering van de leerdoelen in vier niveaus en de bijbehorende toetscriteria herzien.

In het toetsprogramma voor het nieuwe curriculum heeft de opleiding de competenties en kennisbases als uitgangspunt genomen en bepaald hoe zij die wil toetsen. De opleiding heeft daartoe de competenties en kennisbases uitgewerkt in concrete beoogde leeropbrengsten per cursus naar 'reproduceren', 'begrijpen', 'toepassen', 'creëren' met toetscriteria, de norm, wegingsfactor en cesuur bij de beoordeling. Het auditteam is van oordeel dat dit toetsprogramma er adequaat uitziet.

De opleiding toetst elke competentie binnenschools – in kennistoetsen en taken - en buitenschools – in activiteiten op de werkplek. Voor het binnenschoolse deel heeft de examencommissie (vak)docenten als examinator aangewezen. Op de werkplek is de instituutsopleider de examinator. Hij bezoekt daarvoor twee maal per jaar de werkplek van de student en voert daar een gesprek met de praktijkopleider en de student. De instituutsopleider laat zich voor de beoordeling adviseren door de praktijkopleider (en de schoolopleider indien het een stage op de opleidingsschool betreft). De beoordeling van de instituutsopleider is summatief. De praktijkopleiders worden via een 'train de trainerconstructie' door de schoolopleiders opgeleid in de begeleidings- en beoordelingssystematiek van ITT. De schoolopleiders worden direct getraind vanuit de opleiding. Voor het beoordelen van de competenties heeft de opleiding beoordelingsformulieren met rubrics ontworpen; ook voor de competenties die de student in het werkplekleren moet tonen.

De studieloopbaanbegeleider, de praktijkopleider (en de schoolopleider) vullen de beoordeling over het functioneren van de student in op het formulier in Scorion, het digitale feedbacksysteem. Deze beoordeling is formatief. Aan de hand van de feedback stelt de student zijn nieuwe doelen voor zijn POP en PAP¹¹ op.

Kennisbasistoetsen

In de propedeuse neemt de opleiding de landelijke entreetoets Taal en Rekenen/Wiskunde (Wiscat) af. De opleiding heeft in oktober 2013 voor het eerst de landelijke kennisbasestoets voor Taal en Rekenen/Wiskunde in het derde studiejaar afgenomen.

In de staande curricula toetsen en beoordelen de docenten de generieke en vakspecifieke kennisbases apart en geïntegreerd in opdrachten/ beroepstaken. Die toetsen verschillen nu nog per locatie.

De opleiding werkt samen met een aantal pabo's aan een gezamenlijke kennisbank Taal en Rekenen/Wiskunde.

Validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid

Zoals al hierboven is vermeld, heeft de opleiding de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in het toetsen en beoordelen en het uniformeren van de toetsen. De opleiding borgt de validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid o.a. door:

- het opstellen van verschillende dekkingsmatrices die aantonen dat alle vereiste competenties en kennisbases worden getoetst en in welke onderwijseenheid dat gebeurt;
- vooraf duidelijk te maken welke (deel)competenties getoetst worden, op welk beheersingsniveau, en voorts de criteria, de norm, de wegingsfactor en cesuur zijn bij de beoordeling;
- de beheersing van de competenties in verschillende contexten (binnen/buitenschools) te toetsen;
- gebruik te maken van het meerogenprincipe;
- te eisen, dat docenten ITT die toetsen maken en beoordelen uiterlijk voor 2018 gecertificeerd moeten zijn (BKE of SKE). Ter voorbereiding hierop is in 2013-2014 een toetstraining door het COLUU¹² gevolgd door alle docenten;
- bij de beoordeling van de afstudeerfase (AFS) ook het werkveld te betrekken. Zo geeft de praktijkopleider schriftelijke feedback op de opdrachten die de student tijdens de eindstage uitvoert en beoordelen een praktijkassessor en een assessor vanuit de opleiding het portfolio en de presentatie van de student en voeren zij met de student een eindgesprek in de vorm van een criteriumgericht interview (AFS3);
- ten behoeve van het afstudeerassessment (AFS3) normvindingsbijeenkomsten te organiseren over de beoordeling als onderdeel van de assessmenttrainingen. De interne en externe assessoren moeten hier minimaal éénmaal aan deelnemen. Zowel interne als externe assessoren dienen gecertificeerd te zijn of worden vóór mei 2015. In 2014-2015 zal normvinding plaatsvinden aan de hand van gefilmde assessments. Een voortreffelijke maatregel;
- ook over de beoordeling van andere opdrachten normvindingsbijeenkomsten te houden. Deze zorgen ervoor dat de rubrics op de beoordelingsformulieren steeds concreter en eenduidiger gelezen worden doordat de docenten verschillen in interpretatie oplossen.

De opleiding onderneemt aantoonbaar actie naar aanleiding van module-evaluaties van studenten. De studenten die het auditteam sprak, meldden dat toetsen naar aanleiding van hun opmerkingen zijn aangepast. Ze vonden de beoordelingsformulieren veel helderder. Je kent de criteria en de punten die je per item voor de toets kunt krijgen, aldus de studenten.

Het auditteam heeft ook zelf diverse toetsen uit de verschillende studie jaren bestudeerd en is op basis hiervan van oordeel dat de toetsen van goede kwaliteit zijn. De bijbehorende beoordelingsformulieren met de criteria en rubrics zijn duidelijk.

¹¹ POP: Persoonlijk OntwikkelingsPlan; PAP: Persoonlijk ActiviteitenPlan

¹² COLUU: Centrum voor Onderwijs en Leren Universiteit Utrecht

De examencommissie

Het auditteam is op basis van de documentatie – o.a. jaarplan, jaarverslag en notulen van vergaderingen – en op basis van de gesprekken tijdens de audit van oordeel, dat de examencommissie haar taak stevig uitvoert. De commissie weet te benoemen welke 'losse eindjes' er nog zijn. Op de agenda staat onder andere nog de opvolging van haar eis dat alle externe assessoren een masterdiploma moeten hebben, daar niet alle praktijkassessoren die de opleiding wil inzetten bij eindassessments een masterdiploma hebben.

De examencommissie heeft gecheckt of de opleiding de competenties op bachelorniveau heeft geformuleerd en heeft steekproeven genomen van de diploma's. Daarnaast heeft facultaire toetscommissie in maart 2014 onderzoek verricht naar de transparantie en consistentie van de afstudeerprocedures en de borging van het niveau van de studenten van de reguliere pabo en de ALPO. Dit heeft geresulteerd in een rapport met aanbevelingen, dat naar de examencommissie van ITT gestuurd. Het auditteam acht dit een goed initiatief en geeft de examencommissie in overweging jaarlijks externen te vragen steekproefsgewijs eindwerk te beoordelen en hierover te rapporteren in het kader van 'vreemde ogen dwingen'.

Naast de examencommissie kent ITT een Instituutsexpertgroep Toetsen en Beoordelen (IETB), die adviserende, ontwikkelende en uitvoerende taken vervult ten aanzien van het toetsbeleid, de kwaliteit van het toetsen en beoordelen en kwaliteitsontwikkeling, waaronder scholing. Zo is IETB nauw betrokken bij het opstellen van de toetsen voor het nieuwe curriculum. Beleid is dat elke toetseigenaar zijn nieuwe toetsen samen met IETB opstelt. IETB controleert aan de hand van een checklist de kwaliteit van elke toets en stuurt deze met checklist en al weer terug naar de vakdocent/toetseigenaar.

Daarnaast hebben de leden van IETB samen met de leden van de examencommissie een flink aantal (45) toetsen gescreend uit de staande curricula.

Het auditteam heeft de ingevulde checklists behorende bij elke toets ingezien en was onder de indruk van de zorgvuldige manier waarop de betrokkenen werken.

Het afstuderen

Voltijd en deeltijd

Met ingang van 2013-2014 is de afstudeerfase van de voltijd en deeltijdvariant ITT voor beide locaties geharmoniseerd.

In het jaar 2012-2013 vond het afstuderen in Amersfoort en Utrecht nog op de eigen 'oude' manier plaats. Dat zag het auditteam terug bij het bestuderen van eindwerken van afgestudeerden van dat jaar.

Studenten in Utrecht leverden een verslag in met proeven van bekwaamheid (proeve I t/m IV: routine, verantwoordelijkheid, begeleiding, professioneel gesprekspartner en teamlid) die zij onderbouwden met theorie en een onderzoeksverslag met een advies (proeve V).

Studenten in Utrecht van de versnelde route studeerden af met een Grote Taak 'Meesterstuk' (een onderzoeksrapport), een portfolio en een eindgesprek.

Studenten in Amersfoort studeerden af met Beroepstaak 13 'voorbereiding en verantwoording eindstage' en Beroepstaak 14 'onderzoek normatieve professionalisering' en een eindgesprek.

Het afstuderen binnen de ALPO bleef in 2013-2014 gelijk aan het afstuderen in 2012-2013.

(Zie hieronder.)

De afstudeerfase (AFS) bestaat sinds 2013-2014 uit drie onderdelen:

AFS 1 - Planning en verantwoording afstudeerfase (5EC);

AFS 2 - Afstudeeronderzoek (10EC);

AFS 3 - Eindassessment (15 EC).

In AFS 1 verantwoordt de student in een verslag aan welke eigen professionele leerdoelen hij in de afstudeerstage gaat werken. Ook geeft hij een overzicht van de groep waarmee hij gaat werken en schrijft hij voor taal of voor rekenen/wiskunde een groepsplan. Het verslag moet hij voorzien van een literatuurlijst van geraadpleegde theorie.

Het verslag wordt besproken met en van commentaar voorzien door de praktijkopleider en de instituutsopleider en de vakdocent taal of rekenen/wiskunde en wordt daarna beoordeeld door de instituutsopleider en de vakdocent. De examinerator beslist vervolgens of de student aan het afstudeer-werkplek(en) kan beginnen c.q. groepsverantwoordelijkheid kan dragen.

In AFS 2 voert de student een afstudeeronderzoek uit op de werkplek, waarmee hij aantoont dat hij een bijdrage kan leveren aan de schoolontwikkeling en daarover kan adviseren. De opleiding streeft hierbij naar een verbinding van het onderzoek met onderzoeksvragen van het kenniscentrum van de Faculteit Educatie of met onderzoeksvragen van teams van de Academische opleidingsschool of lopend onderzoek binnen de (Academische) opleidingsschool. Zoals al onder standaard 2 is beschreven vonden ten tijde van de audit onder leiding van het lectoraat Geletterdheid onderzoeken plaats naar leesonderwijs, waar het werkveld veel profijt van heeft.

Belangrijk element binnen deze fase, acht het auditteam het groene licht dat de student moet krijgen op basis van zijn onderzoeksplan alvorens hij mag starten met zijn onderzoek. Het eindverslag wordt beoordeeld door twee examineratoren, die de student niet hebben begeleid bij zijn onderzoek.

In AFS 3 toont de student aan de hand van zijn afstudeerportfolio aan dat hij alle zeven opleidingscompetenties op eindniveau – startbekwaam - heeft ontwikkeld. De student geeft een korte presentatie waarin hij aan de hand van stukken uit het portfolio laat zien waar hij voor staat met dwarsverbanden naar een eigen visie en verdere ontwikkeling. Direct aansluitend op de presentatie volgt een criteriumgericht interview waarin de examineratoren de student verdiepende vragen stellen en nagaan of de student de competenties op voldoende niveau beheerst. Bij dit laatste deel van het afstuderen is één van beide assessoren een door de examencommissie benoemde en door de opleiding getrainde assessor vanuit de praktijk/het werkveld.

ALPO

De ALPO studenten voeren aan het eind van het vierde jaar een praktijkonderzoek uit en schrijven een bachelorthesis (wetenschappelijk onderzoek). Het doel van het praktijkonderzoek is te komen tot een voorstel voor de thesis. De thesis betreft het opzetten en uitvoeren van en rapporteren over een empirisch onderzoek. Dit onderzoek voeren de studenten in duo's uit en zij schrijven hierover vervolgens samen een onderzoeksartikel (de thesis). Daarnaast schrijven zij individueel een review over het concept-artikel van een collega-groep.

Studenten presenteren hun bevindingen op de basisschool waar het onderzoek is verricht en wonen verplicht de posterpresentatie bij van alle onderzoeken van medestudenten.

Studenten krijgen bij hun onderzoek begeleiding van een docent van de UU én een docent van ITT die samen en met de student en de school de onderzoeksvraag bespreken en bewaken dat zowel de theorievorming als het praktijkgerichte aspect binnen het onderzoek voldoende aan bod komen.

De student wordt beoordeeld door twee examineratoren, van wie één de begeleider is.

Daarnaast voeren de studenten in de tweede helft van het laatste studiejaar net als de studenten van de reguliere pabo een afstudeerstage uit, waarin zij werken aan verschillende opdrachten en de volledige verantwoordelijkheid dragen voor de groep.

Het eindassessment bestaat net als bij de regulieren pabo uit een eindverslag (verantwoordingsdocument met onderliggende bewijsvoering), een korte presentatie en een criteriumgericht interview.

Gerealiseerd niveau:

Oordeel van het werkveld en alumni over het gerealiseerde niveau en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk functioneren

Het werkveld is tevreden over het niveau van de afgestudeerden. De vertegenwoordigers van het werkveld die het auditteam sprak, meldden dat de studenten beter toegerust zijn. Als er ergens een plek vrijkomt, vragen scholen de prominente studenten graag terug. Op een aantal scholen mogen afgestudeerden participeren in het vierslagleren¹³, waarbij een startende leerkracht en een gevorderde collega beide een masteropleiding volgen. Dat zegt tevens iets over het niveau van de afgestudeerden.

Alle alumni van beide locaties die het auditteam sprak, voelden zich na afronding van de opleiding startbekwaam. "Ik ben met zekerheid aan mijn baan begonnen", aldus één van hen. Uit de HBO-monitor 2012 blijkt dat vrijwel alle afgestudeerden passend werk hebben gevonden dat aansluit op de opleiding.

De studenten van de ALPO die het auditteam sprak, overwogen nog een master aan de Universiteit te gaan volgen, alvorens echt voor de klas gingen. Ze zijn heel breed opgeleid, hebben veel theorie ter beschikking maar ook veel praktijk ervaring. Ze kunnen na deze opleiding makkelijk aansluiten op een master Orthopedagogiek of Onderwijskunde bij de UU, maar ook op bijvoorbeeld een master bij een van de andere universiteiten.

Eigen oordeel van het auditteam over het gerealiseerd niveau

Het auditteam heeft in totaal vijftientig (digitale) dossiers beoordeeld van afgestudeerden in 2012-2013 en 2013-2014 verdeeld over de twee locaties en de verschillende varianten. (Zie bijlage V voor de exacte verdeling.)

Het auditteam zag in deze dossiers een stuk verleden - andere uitwerking van het afstuderen in Utrecht en Amersfoort in 2012-2013 - en een stuk heden - uniforme wijze van afstuderen in 2013-2014 met plannen van aanpak, onderzoeksverslagen, portfolio's en beoordelingen van de onderdelen AFS 1, 2 en 3.

Het auditteam is op basis van deze eindwerken van oordeel dat de studenten beschikken over een voldoende tot goed niveau wat betreft onderzoeksvaardig zijn en beschikken over een onderzoekende houding. De studenten hebben aantoonbaar theorie gekoppeld aan hun onderzoek en zijn in staat geweest een theoretisch verhaal te schrijven. Bij de geraadpleegde literatuur trof het auditteam regelmatig Engelse bronnen.

Het auditteam ziet nog wel mogelijkheden voor doorontwikkeling. Zo trof het auditteam van sommige studenten zeer dikke verslagen. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding met ingang van 2013-2014 al eisen heeft gesteld aan de totale omvang. Ook was de wijze waarop het onderzoek is uitgevoerd niet altijd traceerbaar/navolgbaar. Daaraan moet de opleiding meer aandacht geven. Zo schreef een student bijvoorbeeld alleen 'ik heb geobserveerd' en niet hoe hij dat precies deed.

Het taalgebruik was in sommige oudere eindwerkenstukken een aandachtspunt. Het auditteam heeft evenwel geconstateerd dat correct taalgebruik sinds 2013-2014 een beoordelingscriterium is.

De eindportfolio's hadden voldoende kwaliteit. Daarin leverden de studenten het bewijs dat zij alle competenties op eindniveau hadden gerealiseerd. De eigen visie die de student gaf op onderwijs was aantoonbaar gekoppeld aan de theorie.

¹³ Vierslagleren: een startende leerkracht op een basisschool heeft samen met een gevorderde collega een klas. Zij volgen beiden een masteropleiding zoals 'Leren en Innoveren' en vervangen elkaar op de momenten dat de ander bezig is met de studie. Zij werken in het kader van de masteropleiding samen aan de ontwikkeling van de school.

De eindwerken van de afgestudeerden van de ALPO waren goed op orde. De afgestudeerden toonden aan een stevige, theoretisch onderbouwde visie op onderwijs te hebben. Het taalgebruik in de artikelen was van hoog niveau. Het is belangrijk deze mensen te 'bewaren' voor de regio, hen te binden.

Het auditteam is van oordeel dat ALPO de potentie heeft van een prachtige ontwikkeltuin.

Weging en Oordeel: voldoende

De opleiding toetst op een valide, betrouwbare en inzichtelijke wijze. De opleiding heeft een duidelijk toetskader, toetsplan en toetsprogramma in uitvoering en heeft in het studiemateriaal inzichtelijk gemaakt hoe en wat zij toetst en beoordeelt.

De beoordelingsformulieren met de rubrics, het werken met meer-ogen, het betrekken van externe examinatoren, de controle die IETB uitvoert en de normvindingsbijekomsten, acht het auditteam sterke punten.

De examencommissie voert haar taak stevig uit en weet wat er nog moet gebeuren.

Het auditteam is op basis van de beoordeelde eindwerken en naar aanleiding van hetgeen het van de vertegenwoordigers vanuit het werkveld en van de alumni heeft gehoord, van oordeel de afgestudeerden de opleiding met voldoende niveau verlaten. Uit de portfolio's en de onderzoeksverslagen is gebleken dat de studenten de vereiste competenties – waaronder die rondom onderzoek - op eindniveau hebben ontwikkeld en dat zij in staat zijn een eigen visie op onderwijs te geven, onderbouwd met theorie. De traceerbaarheid/navolgbaarheid van de reflectie kan nog meer aandacht krijgen.

Bijzonder vermelding verdienen de afgestudeerden van de ALPO. Zij hebben in hun thesis i.c. onderzoeksartikel aangetoond een stevige, theoretisch onderbouwde visie te hebben op onderwijs. Het niveau van de ALPO afgestudeerden is goed en het is belangrijk deze studenten te behouden voor het onderwijs.

Het auditteam beoordeelt het gerealiseerde niveau van de afgestudeerden als voldoende. Omdat voor het auditteam het gerealiseerde niveau zwaarder weegt dan het als adequaat te kwalificeren toetsstelsel van de opleiding, komt hij tot een eindoordeel 'voldoende' voor deze standaard.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding tot leraar Basisonderwijs van ITT een zeer praktijkgerichte opleiding is, die er in nauwe samenwerking met het werkveld op een gedegen wijze voor zorgt dat de studenten zich kunnen ontwikkelen tot voor het basisonderwijs waardevolle startende leerkrachten. De ALPO studenten verdienen hierbij bijzondere vermelding.

Het auditteam beoordeelde de standaarden 1 en 2 met een 'goed' en standaard 3 met een 'voldoende'. Op grond hiervan en gelet op de beslisregels van de NVAO, komt het auditteam tot het overall oordeel 'voldoende' voor deze pabo.

6. AANBEVELINGEN

- Nu was de verklaring en invulling van het begrip 'bildung' nog wat ambivalent.
- Het auditteam beveelt de opleiding aan met alle docenten nog verder door praten over wat zij verstaan onder 'bildung' en dit ook naar alle betrokkenen (studenten, werkveld) helder te communiceren.
- Het auditteam heeft geconstateerd, dat ITT alleen alumnibeleid heeft rondom de ALPO. ITT zou dit ook moeten opzetten voor alumni van de reguliere pabo.
- Het auditteam beveelt de docenten aan in gesprek met elkaar te gaan over hun visie op hoe je leraren opleidt en de daarbij gebruikte opleidingsdidactiek en te komen tot een gezamenlijke vastgelegde visie.
- Uit de gesprekken is gebleken, dat de opleiding het werkveld betreft bij het ontwikkelen van het nieuwe curriculum o.a. via de Opleidingsraad en het BOIS-overleg. De vertegenwoordigers van het werkveld die het auditteam sprak, zouden evenwel nog intensiever betrokken willen zijn bij de invulling van het nieuwe curriculum en het werkplekleren. Het auditteam adviseert de opleiding aan deze wens gevolg te geven.
- Nu al zijn er mooie voorbeelden waaruit blijkt dat ALPO en de reguliere pabo elkaar verrijken. ITT doet er goed aan dit systematisch op te pakken, te monitoren en te intensiveren.
- Het ontwikkelen van een eigen visie op onderwijs door studenten zou al eerder dan in het vierde studiejaar aan bod mogen komen. Dat is een punt dat ook de alumni van ALPO teruggaven.
- Het auditteam geeft de examencommissie in overweging jaarlijks externen te blijven vragen steekproefsgewijs eindwerk te beoordelen en hierover te rapporteren in het kader van 'vreemde ogen dwingen'.
- Het auditteam geeft de opleiding in overweging de lectoren ook te betrekken bij het begeleiden en beoordelen van het afstudeeronderzoek.
- Het auditteam beveelt de opleiding in het kader van de traceerbaarheid/navolgbaarheid van de reflectie aan studenten in hun onderzoeksverslag duidelijk te laten beschrijven hoe en wanneer zij het onderzoek hebben uitgevoerd, hoe zij de data hebben geanalyseerd en tot welke resultaten en conclusies dat heeft geleid.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen hogeschool Utrecht hbo-bacheloropleiding Opleiding tot leraar Basisonderwijs voltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. Beoogde eindkwalificaties	G
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	G
Standaard 3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	V
Algemeen eindoordeel	V

Scoretabel paneloordelen hogeschool Utrecht hbo-bacheloropleiding Opleiding tot leraar Basisonderwijs deeltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. Beoogde eindkwalificaties	G
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	G
Standaard 3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	V
Algemeen eindoordeel	V

BIJLAGE II Opleidings specifieke eindkwalificaties

Competenties HBO-bachelor

1. Interpersoonlijke competent. De student geeft binnen diverse groepen op een goede manier leiding, schept een vriendelijke en coöperatieve sfeer, brengt een open communicatie tot stand en kan dit beargumenteren.
 - a. Leiding geven
 - b. Communiceren met anderen
2. Pedagogisch competent. De student creëert een veilige leeromgeving in zijn groep en zijn lessen en kan dit beargumenteren.
 - a. Pedagogisch handelen
 - b. Pedagogisch volgen
3. Vakinhoudelijk en didactisch competent. De student ontwerpt met inachtneming van het eigene van het schoolvak een krachtige leeromgeving, waar mogelijk ondersteund door digitale mogelijkheden en kan dit beargumenteren.
 - a. Adaptief werken met kinderen
 - b. Creëren van een leeromgeving die tot leren uitlokt
 - c. Kinderen leren leren
4. Organisatorisch competent. Zorgdragen voor een overzichtelijke, ordelijke, taakgerichte sfeer in de klas en de lessen en dit beargumenteren.
 - a. Het zorgdragen voor aspecten van klassenmanagement in de eigen groep
 - b. Het zorgdragen voor organisatorische aspecten op schoolniveau
5. Competent in het samenwerken met collega's. De student levert zijn bijdrage aan een goed pedagogisch en vakinhoudelijk/didactisch klimaat op zijn school, aan goede onderlinge samenwerking en aan een goede schoolorganisatie en kan dit beargumenteren.
 - a. Open communiceren met collega's in school
 - b. Leveren van een constructieve bijdrage aan schoolontwikkeling
6. Competent in het samenwerken met de omgeving. De student levert in het belang van de kinderen zijn bijdrage aan een goede samenwerking met mensen en instellingen in de omgeving van de school en kan zijn bijdrage beargumenteren.
 - a. Professionele contacten onderhouden met opvoeders
 - b. Professionele contacten onderhouden met zorginstellingen en andere partners
7. Competent in reflectie en ontwikkeling. De student toont zijn professionele ontwikkeling aan en kan deze beargumenteren.
 - a. Reflectie
 - b. registratie

Opleidingsprofiel ITT

Naast een verankering van de landelijke eindtermen is in het opleidingsprofiel ook het profiel van de ITT leraar met de bijbehorende drie pijlers (reflective practitioner, passend onderwijs, maatschappelijke inbedding) verweven. Wij geven hieronder de vijf kerntaken in samenhang met deze drie pijlers.

1. *De leraar basisonderwijs handelt pedagogisch adequaat. Hij bouwt een ondersteunende relatie met kinderen op, onderhoudt deze relatie, geeft leiding geven aan de groep en zorgt voor een goed en pedagogisch adequaat leerklimaat.*

- In deze kerntaak zijn reflectieve professionaliteit en passende onderwijs verweven. Er worden kennis van kinderen en inleving in kinderen en in de diverse situatie verlangd

2. *Professioneel voorbereiden en evalueren van onderwijsactiviteiten.*

- In deze kerntaak staan het passend onderwijs en het onderwijs dat aansluit op actuele maatschappelijke ontwikkelingen centraal. De kerntaak wordt gekarakteriseerd door het evenwicht tussen de eisen die het basisschoolcurriculum stelt en de eigenheid van de kinderen en de groepen.

3. *Professioneel uitvoeren van onderwijsactiviteiten en volgen en begeleiden van kinderen.*

- In deze kerntaak staan de drie pijlers centraal.

4. *Communiceren, overleggen en samenwerken met ouders, collega's en andere professionals*

- In deze kerntaak staan het passend onderwijs centraal. Dat te realiseren vereist goede communicatie, overleg en samenwerken.

5. *Blijven werken aan persoonlijke en professionele groei, kritisch, systematisch en gefundeerd.*

- Dit is wat wij onder reflectieve professionaliteit hebben gevat. Deze pijler reflecteert ook het facultaire beleid t.a.v. Bildung.

Eindkwalificaties ALPO

ALPO werkt met één aparte competentieset. In deze competentieset zijn verwerkt de landelijk vastgestelde SBL-competenties (2005) en de eindtermen van de opleiding Onderwijskunde:

1. Ondersteunende relatie met kinderen opbouwen en goed pedagogisch (leer)klimaat ontwikkelen.

- 1.1. Kan een ondersteunende relatie met kinderen en een veilig en op leren en ontwikkeling gericht pedagogisch klimaat en leerklimaat opbouwen en in stand houden, tot uitdrukking komend in aandacht en zorg voor kinderen, kinderen motiveren mee te doen, duidelijk zijn over gedragsregels, goede omgang en samenwerking bevorderen, en tegengaan van vooroordelen en discriminatie.

- 1.2. Is geïnteresseerd in en houdt rekening met de ontwikkeling van leerlingen, hun leef- en belevingswereld, en hun individuele verschillen, en kan daarop inspelen.
- 1.3. Heeft kennis van andere culturen en hun opvattingen over opvoeding en onderwijs en kan daar adequaat mee omgaan.
2. Over eigen kennis en vaardigheid van de vakken en vakdidactieken beschikken en deze inzetten.
 - 2.1. Beschikt over voldoende eigen kennis, vaardigheden en houdingen ten aanzien van de schoolvakken en vormingsgebieden die in het primair onderwijs aan de orde zijn.
 - 2.2. Beschikt over kennis, vaardigheden en houdingen ten aanzien van de vakdidactieken bij deze vakken en vormingsgebieden, inclusief kennis van ontwikkelings- en verwervingsprocessen bij kinderen en verschillen tussen kinderen, kennis en vaardigheden voor analyse en gebruik van methoden, materialen, media en ICT, en kennis en vaardigheden voor diagnose en remediëring.
 - 2.3. Heeft kennis van en inzicht in de beschikbare wetenschappelijke fundering van deze vakdidactieken en kan deze kritisch bevragen en actief hanteren.
3. Ontwikkelen en voorbereiden van onderwijsactiviteiten
 - 3.1. Kan aansluiten bij de beginsituatie van kinderen, inhoud en werkvormen kiezen bij leerdoelen, toets- en beoordelingsvormen kiezen, methoden en materialen functioneel inzetten, onderwijs plannen en organiseren, en evaluaties van onderwijs benutten.
 - 3.2. Staat open voor vernieuwing en samenwerking met collega's en neemt daartoe ook zelf initiatieven.
 - 3.3. Heeft kennis van theorieën over en processen van ontwikkeling en leren en van problemen die zich daarbij kunnen voordoen, kan zulke problemen signaleren en doelgericht aan de oplossing daarvan werken.
 - 3.4. Beschikt over kennis en vaardigheden op het gebied van toetsing, beoordeling, diagnose en evaluatie van leerresultaten met betrekking tot kennis, vaardigheden en competenties.
 - 3.5. Beschikt over kennis en vaardigheden op het gebied van het ontwerpen en ontwikkelen van onderwijsmateriaal, leermiddelen en het gebruik van media en ICT daarbij.
 - 3.6. Beschikt over kennis en vaardigheden op het gebied van ontwikkeling van professionals, veranderingsprocessen in (educatieve) organisaties, en analyse en advisering op dit gebied.
4. Uitvoeren van onderwijsactiviteiten en beoordelen van leerresultaten.
 - 4.1. Kan het onderwijs in de schoolvakken en op de vormingsgebieden verzorgen, met een voldoende gevarieerd en wendbaar didactisch handelingsrepertoire van lesvaardigheden en werkvormen en aandacht voor lichaamshouding, mimiek en stemgebruik, kan kinderen begeleiden bij hun activiteiten, kan activiteiten van kinderen observeren en met hen bespreken, kan toets- en beoordelingsvormen hanteren, en kan overzicht en flexibiliteit behouden.
5. Bevorderen van een kritische en op kennis van zaken gebaseerde reflectie op onderwijspedagogische vraagstukken.
 - 5.1. Beschikt over kennis en inzicht ten aanzien van voor de praktijk van het primair onderwijs relevante onderwijskundige, pedagogische, psychologische en sociologische visies, theorieën en resultaten van onderzoek en de structuur en instituties van het Nederlandse onderwijs.
 - 5.2. Beschikt over kennis, vaardigheden en houdingen voor het kennismaken en beoordelen van, het (zelfstandig) opzetten, uitvoeren en verslag doen van, en het discussiëren over empirisch wetenschappelijk onderzoek, op universitair bachelorniveau.
 - 5.3. Beschikt over kennis van de beleids- en ideeëngeschiedenis van het primair onderwijs en de relatie met maatschappelijke ontwikkelingen.
 - 5.4. Heeft kennis van wetenschapsfilosofische, epistemologische, wijsgerig antropologische en ethische theorieën en stromingen en beschikt over vaardigheden om deze kennis toe te passen in de mondelinge en schriftelijke bespreking van praktisch relevante vraagstukken.

- 5.5. Heeft kennis van wereldgodsdiensten en levensbeschouwelijk stromingen.
- 5.6. Heeft kennis van en oog voor wetenschappelijke en maatschappelijke debatten en controverses die voor de praktijk van het primair onderwijs relevant zijn.
6. Samenwerking, kennisontwikkeling en persoonlijke en professionele groei.
- 6.1. Kan handelen op basis van kennis over en verantwoordelijkheid voor onderwijs en opvoeding jegens collega's, leerlingen, ouders en samenleving, is zich bewust van maatschappelijke ontwikkelingen, en beseft dat hij voor leerlingen (en anderen) een model vormt.
- 6.2. Respecteert verschillen tussen mensen, kan open communiceren en met zelfvertrouwen actief samenwerken met anderen, en kan rekening houden met heersende waarden en normen.
- 6.3. Beschikt over kennis en sociaal-communicatieve vaardigheden ten behoeve van contacten met leraren, ouders, hulpverleners en andere betrokkenen.
- 6.4. Heeft een werkconcept ontwikkeld op basis waarvan hij kan handelen als academisch gevormd leraar primair onderwijs, dit handelen kan verwoorden, en zich verder kan ontwikkelen.
- 6.5. Kan problemen analyseren en oplossen en zichzelf sturen, vanuit verschillende perspectieven, in zijn functioneren in de school, het onderwijs en de samenleving.
- 6.6. Kan op academisch niveau omgaan met kennis en informatie (zoeken, selecteren, kritisch analyseren, synthetiseren), schriftelijk en mondeling communiceren (schrijven, presenteren, discussiëren), beoordelen van het functioneren en de prestaties van anderen en zichzelf, en reflecteren op de relaties tussen kennis uit theorie en onderzoek, praktijk en de eigen professionele ontwikkeling.

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma

1.1. Alpo 2013-2014

Jaar 1 focus: oriëntatie op het leraarsvak en onderwijskundige achtergronden

Periode 1 Inleiding in kunst en kunde van het onderwijs	Periode 2 Didactiek en ontwerpen	Periode 3 Ontwikkeling van het jonge kind	Periode 4 Analyseren en onderzoeken
<p>Inleiding in lesgeven en reflecteren. Didactiek en lesvoorbereiding Pedagogiek 41 (2 EC)</p> <p>Proeve van de kunstvakken. Drama, handvaardigheid, muziek en tekenen. Kunstvakken 41 (2 EC)</p> <p>Inleiding in schrijfvaardigheid op bord en papier Schrijven 41 (1 EC)</p> <p>Inleiding in de onderwijskunde Onderwijskunde als vakgebied. Activiteiten van onderwijskundigen. Onderwijsleerprocessen en factoren daarbij. Leren van kinderen. (7,5 EC)</p>	<p>Didactiek van geschiedenis, aardrijkskunde en natuuronderwijs Wereldoriëntatie 41(3 EC)</p> <p>Rekenen in de dovenbouw Rekenen 41 (2 EC)</p> <p>Ontwerpen van leeromgevingen Leerdoelen en leermateriaal; theorieën en methoden van ontwerpen. (7,5 EC)</p>	<p>Taalontwikkeling in de onderbouw Nederlands 41 (3 EC)</p> <p>Lesgeven aan het jonge kind Pedagogiek 41 (2 EC)</p> <p>Ontwikkelingspsychologie Normale ontwikkeling, invloeden daarop en gevolgen van ervaringen. Ontwikkeling van taal, denken en geheugen. (7,5 EC)</p>	<p>Bewegingsonderwijs voor het jonge kind Bewegingsonderwijs 41 (3 EC)</p> <p>Analyseren en Redeneren (2,5 EC)</p> <p>Methoden van onderwijsonderzoek 1 Probleemstelling, operationaliseren, designen, statistiek (beschrijven en toetsen). Methodes van praktijkonderzoek. (5 EC)</p>
<p>Praktijk 1 Groep 5 t/m 8 (6 EC)</p>		<p>Praktijk 2 Groep 1-2 (6 EC)</p>	

Jaar 2 focus: ontwikkelen van vakmanschap

Periode 1 Leertheorie en onderwijspraktijk	Periode 2 Schrijven en onderzoek	Periode 3 Kunst en de school in de maatschappij	Periode 4 Filosofische, historische en geografische vraagstukken
<p>Onderwijs en Leren in groep 3 t/m 8 Pedagogiek 43 (2 EC)</p> <p>Rekenwiskundige ontwikkeling in groep 1 t/m 5. Rekenen 42 (3 EC)</p> <p>Onderwijspsychologie Theoretische stromingen (behaviorisme, cognitieve psychologie, constructivisme). Leerprocessen bij gecijferdheid, Relaties met ontwikkeling, neurologie en filosofie, Sociaal-emotionele en sociaal-cognitieve ontwikkeling. (7,5 EC)</p>	<p>Geletterdheid: didactiek van lezen, stellen en spellen Nederlands 42 (3 EC)</p> <p>Handschriftontwikkeling. Motorische, neurologische en cognitieve ontwikkeling, linkshandigheid. Schrijven 42 (1 EC)</p> <p>Leren schrijven van teksten Schrijven op academisch niveau: theorieën, visies, voorstellen, onderzoek en praktijk. (2,5 EC)</p> <p>Methoden van onderwijsonderzoek 2 Meten, meetinstrumenten, psychometrie. Variantieanalyse en kwalitatieve data-analyse. (5 EC)</p>	<p>De vele talen van kinderen Drama, dans, handvaardigheid, muziek en tekenen. Kunstvakken 42 (5 EC)</p> <p>Maatschappelijke problemen en sociale processen De school in de samenleving. Sociale problemen in Nederland. Sociale perceptie en beïnvloeding. Groepsprocessen. Relaties tussen kinderen (inclusief communicatievaardigheden in samenwerking met docenten HU). (7,5 EC)</p>	<p>Mens en maatschappij in historisch en geografisch perspectief. Vervolg didactiek geschiedenis en aardrijkskunde. Wereldoriëntatie 42 (4 EC)</p> <p>Filosofische reflectie op vraagstukken in onderwijspraktijk en onderwijsonderzoek Onderwijs in historische, comparatieve en maatschappelijke context. De positie van wetenschappelijke rationaliteit. Ethische vraagstukken. (7,5 EC)</p>
<p>Praktijk 3 Groep 3 (6 EC)</p>		<p>Praktijk 4a Praktijk 4b Praktijkonderzoek - Interviews Groep 4 t/m 8 (6 EC waarvan 2 EC praktijkonderzoek)</p>	

Jaar 3 focus: verschillen tussen leerlingen

Periode 1 Beoordelen en zorg	Periode 2 Rekenen en zorg	Periode 3 Taal en zorg	Periode 4 Kinderen en omgeving
<p>Uitgaan van verschillen Visie op zorglijn en zorgstructuur Pedagogiek 44 (3 EC)</p> <p>Orthopedagogiek 1: Inleiding en achtergronden. Kennis over ontwikkelingspsychopathologieën en comorbide gedrag en herkennen van leerlingsspecifieke kenmerken. (2,5 EC)</p> <p>Methoden van onderwijsonderzoek 3 Verdergaande analyses (concepten, technieken). Rapporteren over onderzoek. (5 EC)</p>	<p>Orthopedagogiek 2: Leerproblemen, sociaal-emotionele problemen en gedragsproblemen; van probleem tot stoornis Kennis van en inzicht in deze problematiek en het kunnen signaleren van problemen. (7,5 EC)</p> <p>Toetsen en beoordelen 1 Constructie, afname, interpretatie en gebruik van intelligentietests, observatie-instrumenten, kennisstoetsen en vaardigheidstoetsen, en producten van (en een werkbezoek aan) het Cito. (3,5 EC)</p>	<p>Rekenonderwijs op peil-opbrengstgericht werken Rekenen 43 (3 EC)</p> <p>Taalbeschouwing en jeugdliteratuur Nederlands 43 (3 EC)</p> <p>Toetsen en beoordelen 2 Werken met methodengebonden toetsen, Cito-toetsen en leerlijnen bij Nederlands en Rekenen, geven van cijfers en rapporten, geven van feedback, en actuele vormen van assessment. (4 EC)</p>	<p>Aan het werk met natuuronderwijs en techniek Methoden en toetsvormen. Wereldoriëntatie 43 (3 EC)</p> <p>Kinderen in hun context Verandering en variatie in gezinnen en families. Maatschappelijke en demografische invloeden en hun effecten. Culturele verschillen (leeftijd, etniciteit, religie). Migratie en identiteit. (7,5 EC)</p>
<p>Praktijk 5a Speciaal (basis)onderwijs (6 EC)</p> <p>Praktijk 5b Praktijkonderzoek - Observatie Praktijkonderzoek (3 EC)</p>		<p>Praktijk 6a Specialisatie onderbouw/bovenbouw(6 EC)</p> <p>Praktijk 6b Praktijkonderzoek - Vragenlijsten Praktijkonderzoek (3 EC)</p> <p>Praktijk 6c Kunst- en cultuureducatieweek (In plaats van de praktijkweek in Praktijk 6a)</p>	

Jaar 4 focus: de school als organisatie in ontwikkeling

Periode 1	Periode 2	Periode 3 en Periode 4
Normen en kwaliteit Rekenonderwijs: ontwikkelen van een gefundeerde visie Rekenen 44 (3 EC) Onderwijsverbetering en evaluatie Innovatieprocessen in scholen (actoren, strategieën, middelen). Professionele ontwikkeling van leraren. Schoolontwikkeling. Evaluatie van onderwijs en van vernieuwingen. (7,5 EC)	Schoolontwikkeling Taalbeschouwing en jeugdliteratuur voor jaar 4 (3 EC) Engels in het basisonderwijs (1 EC) Schoolorganisatie en verandermanagement Structuur en cultuur in organisaties. Taakontwerp en werkmotivatie. HRD en HRM. Kwaliteitszorg en verantwoording. (7,5 EC)	De academisch gevormde leerkracht Bachelorthesis ALPO Opzetten en uitvoeren van en rapporteren over een empirisch onderzoek (15 EC)
Traditioneel vernieuwingsonderwijs Pedagogiek 45 (2 EC)		
Praktijk 7a afstudeerstage Specialisatie onderbouw/bovenbouw afstudeerstage (18 EC)		
Praktijk 7b Praktijkonderzoek - Onderzoeksvraag en -opzet Praktijkonderzoek (3 EC)		

1.2. Curricula Utrecht 2013-2014

1.2.1. Voltijdvariant 2013-2014

VT Jaar 1 Propedeuse Cursuscode	Cursusnaam	EC
OTC-D-DGBEW01-12	Bewegingsonderwijs en de brede context	2
OTC-D-DGBVB01-13	Beroepsvoorbereiding onderwijs 1 - Beroep in beeld	2
OTC-D-DGBVB02-13	Beroepsvoorbereiding 2 - Jezelf in relatie tot het beroep	3
OTC-D-DGIST01-12	Instaptoetsen: Landelijke toets eigen vaardigheid taal + rekenen + mens & wereld	2
OTC-D-DGKUN01-12	Avontuur met drama en dans, ontdek jouw mogelijkheden en die van de kinderen op de basisschool.	2
OTC-D-DGKUN02-12	Muziek didactiek	1
OTC-D-DGNET01-12	Nederlands 1: Taalbeschouwing en Schrijfvaardigheid	4
OTC-D-DGNET02-11	Nederlands: Jeugdliteratuur: Mondelinge taalontwikkeling van het kind	1
OTC-D-DGNET02-12	Nederlands 2: Taalontwikkeling: Mondelinge taalontwikkeling van het kind	3
OTC-D-DGPED01-12	Oriëntatie op didactiek en pedagogisch handelen	3
OTC-D-DGPED02-12	Ontwikkelingspsychologie	2
OTC-D-DGPRJ01-12	Project Kunst: Hoe overleef ik...	5
OTC-D-DGPRJ02-11	Project Taal en Rekenen: Prentenboeken als invalshoek voor meetkunde	5
OTC-D-DGRED01-12	Rekenen: Didactiek basishandelingen bovenbouw	2
OTC-D-DGRED02-11	Rekenen 2: Didactiek Onderbouw	2
OTC-D-DGREG01-11	Rekenen: Professionele gecijferdheid 1; Gevoel voor Getallen Bovenbouw	1
OTC-D-DGREG02-11	Rekenen 2: Professionele Gecijferdheid 2	1
OTC-D-DGSCH01-13	Handschriftontwikkeling in de bovenbouw en eigen vaardigheid methode- en lerarenhandschrift (1)	1
OTC-D-DGSCH02-12	Handschriftontwikkeling in de onderbouw en eigen vaardigheid (2) bord en papier schrijven	1
OTC-D-DGWER01-13	Aan de slag met Wereldvakken: Aardrijkskunde, Geschiedenis en Natuuronderwijs	3
OTC-D-DGWER02-11	Aardrijkskunde: Hoe wordt de kleine wereld groot?	2
OTC-D-DGWER03-11	Natuuronderwijs: Bij de beesten af!	2
OTC-D-DGWPL01-13	Werkplekieren 1	5
OTC-D-DGWPL02-13	Werkplekieren 2	5

VT Jaar 2 Hoofd fase 1 Cursuscode	Cursusnaam	EC
OTC-B-DGBEW02-11	Bewegingsonderwijs op maat	3
OTC-B-DGBVB03-13	Beroepsvoorbereidend onderwijs 3 - Jaar 2	3
OTC-B-DGEB001-13	Engels in het basisonderwijs	1
OTC-B-DGKUN03-12	Kunst 3: Kunst en Rituelen met Kunsteducatiedag op de basisschool	5
OTC-B-DGKUN04-11	Kunst 4: Natura Artis Magistra	2
OTC-B-DGNET03-13	Nederlands 3: Geletterdheid jongere kind	3
OTC-B-DGNET04-12	Nederlands 4: Geletterdheid oudere kind	3
OTC-B-DGNET04-11	Nederlands 4: Jeugdliteratuur oudere kind	1
OTC-B-DGPED03-12	Pedagogiek 3: Onderwijs aan jonge kinderen	4
OTC-B-DGPED04-13	Pedagogiek 4: Lesgeven aan het oudere kind; leren en onderwijs in groep 4 t/m 8	3

OTC-B-DGPRJ03-11	Project 3: Wereldvakken en Nederlands: De taal van de omgeving	5
OTC-B-DGRED03-11	Rekenen 3: Didactiek Onderbouw: vermenigvuldigen, delen en meten.	2
OTC-B-DGRED04-12	Rekenen 4: Didactiek van gebroken getallen en procenten	2
OTC-B-DGREG04-12	Rekenen 4: Professionele gecijferdheid	2
OTC-B-DGSCH03-11	Schrijven 3: Didactiek Handschriftontwikkeling; handschriftonderwijs van groep 1 t/m 8	1
OTC-B-DGWER04-12	Wereldvakken 4 (GES): Een ridder in de zandbak	2
OTC-B-DGWER05-11	Wereldvakken 5: AAR: Europa en de rest van de wereld. NAT: De natuur in!	3
OTC-B-DGWPL03-13	Werkplekieren 3	5
OTC-B-DGWPL04-13	Werkplekieren 4	5

VT Jaar 2 Hoofdfase 1 Keuzeruimte	Cursusnaam	EC
Cursuscode		
OTC-B-DGKD201-11	KC: Duurzaamheid: Meer met mindert	5
OTC-B-DGKCC01-11	KC: Kunst & Cultuur: Cultuur van het Moderne	5
OTC-B-DGKPO01-13	KC: Passend Onderwijs: Netwerk en protocollen	5
OTC-B-DGKV001-11	KC: Vernieuwingsonderwijs	

VT Jaar 3 Hoofdfase 2 Cursuscode	Cursusnaam	EC
OTC-B-DGEB002-12	Engels als voertaal in het basisonderwijs	1
OTC-B-DGKUN05-12	Kunst 5: DaDaDa, mijn leren is kijken en mijn kijken is leren	5
OTC-B-DGLKB01-13	Landelijke Kennisbasis: Reken-Wiskunde & Nederlandse taal	2
OTC-B-DGNED05-13	Groepsplan taal	3
OTC-B-DGNED06-12	Visie op taalonderwijs	2
OTC-B-DGPED05-13	Uitgaan van Verschillen	5
OTC-B-DGPRJ04-13	Reken jij op techniek?	4
OTC-B-DGREB05-12	Rekenen specialisatie bovenbouw (keuze): Visie op rekenonderwijs	2*
OTC-B-DGREK06-12	Handelingsgericht werken met als doel rijkere rekenopbrengsten	3
OTC-B-DGRED05-12	Rekenen specialisatie onderbouw (keuze): Ontwerpen van een rekenarrangement	2*
OTC-B-DGWER06-12	Wereldvakken 6: Natuuronderwijs: Het menselijk lichaam en gezond gedrag	3
OTC-B-DGWER07-12	Wereldvakken 7: Nu is Geschiedenis	3
OTC-B-DGWER08-12	Wereldvakken 8: Aardrijkskunde: Yes we can...	2
OTC-B-DGWPL05-13	Werkplekieren 5	7
OTC-B-DGWPL06-13	Werkplekieren 6	8

VT Jaar 3 Hoofd fase		
2 Keuzeruimte		
Cursuscode	Cursusnaam	EC
OTC-B-DGKDO01-12	KC: Daltononderwijs	10
OTC-B-DGKLP01-12	KC: Opleiden, begeleiden en leren: het tutorschap en meer...	10
OTC-B-DGKMN01-13	KC: Maria Montessori, 'Psico-Geometria', Antropologie, pedagogiek en didactiek van Maria van Montessori	10
OTC-B-DGKSN01-13	KC: Special Educational Needs (SEN)	10
OTC-B-DGKUS01-13	KC: Urban school – grote stadsschool	10

VT Jaar 4 Hoofd fase		
3 Afstudeerfase		
Cursuscode	Cursusnaam	EC
OTC-B-DGAFS01-13	POP/PAP en Pedagogisch didactische periodeplanning	5
OTC-B-DGAFS02-13	Onderzoek	10
OTC-B-DGAFS03-13	Eindstege en eindexamen	15
Profileringsruimte (Minor)		30

1.2.2. Deeltijdvariant 2013-2014

DT Jaar 1 Propedeuse Cursuscode	Cursusnaam	EC
OTC-D-DVBEW11-13	Bewegingsonderwijs en de brede context	2
OTC-D-DVBVB11-13	Beroepsvoorbereiding onderwijs 1 - Beroep in beeld	2
OTC-D-DVBVB12-13	Beroepsvoorbereiding onderwijs 2: Jezelf in relatie tot het beroep	3
OTC-D-DVIST11-12	Instaptoetsen: Landelijke toets eigen vaardigheid taal + rekenen + mens & wereld	2
OTC-D-DVKUN11-12	Avontuur met drama en dans, ontdek jouw mogelijkheden en die van de kinderen op de basisschool.	2
OTC-D-DVKUN12-13	Muziek didactiek	1
OTC-D-DVNED11-13	Taalbeschuouwing en Schrijfvaardigheid	4
OTC-D-DVNEJ12-12	Nederlands: Jeugdliteratuur: Mondelinge taalontwikkeling van het kind	1
OTC-D-DVNET12-12	Nederlands 2: Taalontwikkeling: Mondelinge taalontwikkeling van het kind	3
OTC-D-DVPED11-13	Oriëntatie op pedagogisch handelen	3
OTC-D-DVPED12-13	Ontwikkelingspsychologie	2
OTC-D-DVPRJ11-13	Project Kunst: Hoe overleef ik...	5
OTC-D-DVPRJ12-12	Project: Prentenboeken en Meetkunde	5
OTC-D-DVRED11-13	Rekenen: Didactiek basishandelingen bovenbouw	2
OTC-D-DVRED12-12	Rekenen 2: Didactiek Onderbouw	2
OTC-D-DVREG11-12	Rekenen: Professionele gecijferdheid 1; Gevoel voor Getallen Bovenbouw	1
OTC-D-DVREG12-12	Rekenen 2: Professionele Gecijferdheid 2	1
OTC-D-DVSCH11-13	Handschriftontwikkeling in de bovenbouw en eigen vaardigheid methode- en lerarenhandschrift (1)	1
OTC-D-DVSCH12-13	Handschriftontwikkeling in de onderbouw en eigen vaardigheid bord en papier schrijven (2)	1
OTC-D-DVWER11-13	Aan de slag met Wereldvakken: Aardrijkskunde, Geschiedenis en Natuuronderwijs	3
OTC-D-DVWER12-12	Aardrijkskunde: Hoe wordt de kleine wereld groot?	2
OTC-D-DVWER13-12	Natuuronderwijs: Bij de beesten af!	2
OTC-D-DVWPL11-13	Werkplekieren 1	5
-D-DVWPL12-13	Werkplekieren 2	5

DT Jaar 2 Hoofd fase 1 Cursuscode	Cursusnaam	EC
OTC-B-DVBEW12-13	Bewegingsonderwijs op maat	3
OTC-B-DVBVB13-13	Beroepsvoorbereidend onderwijs 3 - Jaar 2	3
OTC-B-DVEBO11-13	Engels in het basisonderwijs	1
OTC-B-DVKUN13-13	Kunst 3: Kunst en Rituelen met Kunsteducatiedag op de basisschool	5
OTC-B-DVKUN14-13	Kunst 4: Nature Artis Magistra	2
OTC-B-DVNED13-13	Nederlands 3: Geletterdheid Jongere kind	3
OTC-B-DVNEG14-13	Nederlands 4: Geletterdheid Oudere kind	3
OTC-B-DVNEJ14-13	Nederlands 4: Jeugdliteratuur Oudere kind	1
OTC-B-DVPED13-13	Pedagogiek 3: Onderwijs aan jonge kinderen	4
OTC-B-DVPED14-13	Pedagogiek 4: Lesgeven aan het oudere kind, leren en onderwijs in groep 4 t/m 8	3

OTC-B-DVPRJ13-13	Project 2: Wereldvakken en Nederlands: De taal van de omgeving	5
OTC-B-DVRED13-13	Rekenen 3: Didactiek Onderbouw: vermenigvuldigen, delen en meten.	2
OTC-B-DVRED14-13	Rekenen 4: Didactiek van gebroken getallen en procenten	2
OTC-B-DVREG14-13	Rekenen 4: Professionele gecijferdheid	2
OTC-B-DVSCH13-13	Schrijven 3: Didactiek Handschriftontwikkeling; handschriftonderwijs van groep 1 t/m 8	1
OTC-B-DVWER14-13	Wereldvakken 4 (GES): Een ridder in de zandbak	2
OTC-B-DVWER15-13	Wereldvakken 5: AAR: Europa en de rest van de wereld. NAT: De natuur in	3
OTC-B-DVWPL13-13	Werkplekieren 3	5
OTC-B-DVWPL14-13	Werkplekieren 4	5
	Keuzeruimte	5

DT Jaar 3 Hoofd fase 2 Cursuscode	Cursusnaam	EC
OTA-B-DVSTA15-13	Stage semester 5	5
OTA-B-DVSTA16-13	Stage semester 6	5
OTA-B-DVBVB15-13	BVBS: Beroepsvoorbereidend onderwijs Jaar 3 (incl. Onderzoeksvaardigheden + Groepsplan)	3
OTI-B-DVEB011-13	Engels in het basisonderwijs	3
OTI-B-DVLAB11-07	Onderwijslab	1
OTI-B-DVNED16-07	Taal, mij een zorg	3
OTI-B-DVNED17-07	Visie op taalonderwijs	3
OTI-B-DVREK14-07	Zoek het uit Capita Selecta	2
OTI-B-DVREK15-07	Rekenproblemen	2
OTI-B-DVRK116-07	Rekenen in de onderbouw, Rekenhoeken (Keuze: RK116 of RK016)	2*
OTI-B-DVRK016-07	Breuken, procenten en hun samenhang (Keuze: RK116 of RK016)	2*
OTM-B-DVBEE14-07	Juf, is dat nou kunst?	1
OTM-B-DVMTD11-13	Mooi gemaakt!	3
OTM-B-DVMUT11-13	Nu kunst met een grote KI	3
OTP-B-DVPD117-09	Specialisatie Jongere kind; module OLVBB (Keuze: PD117 of PD017)	4*
OTP-B-DVPD017-10	Specialisatie Oudere kind, incl. Pedicon (Keuze: PD117 of PD017)	4*
OTP-B-DVPED14-07	Kleurrijke gesprekken	2
OTP-B-DVPED15-07	Opvoeden en onderwijs	2
OTP-B-DVPED16-07	Speciale kinderen in je groep	3
OTW-B-DVAAR13-10	Van Wadden tot Pietersberg	2
OTW-B-DVGES13-12	Alles heeft geschiedenis	2
OTW-B-DVNAT14-07	Vind je eigen weg	2
OTW-B-DVTEC11-07	Een techniek om op verhaal te komen	2
	Keuzeruimte	5
Dag/Avond Opleiding Jaar 2 en 3 Hoofd fase 1 en 2 Keuzeruimte Cursuscode	Cursusnaam Met onderstaande onderdelen kan de keuzeruimte van 5 ec hierboven gevuld worden.	EC
OTC-B-DVKB11-13	Being & Embodiment	5
OTC-B-DVKDL11-13	Daltononderwijs 1	5
OTC-B-DVKDL12-13	Daltononderwijs 2	5
OTC-B-DVKOO11-13	Openbaar onderwijs/ Lesgeven in de kleurrijke klas	5
OTC-B-DVZKZ12-13	Vrije Keuze (2 EC)	2

OTC-B-DVZK213-13	Vrije Keuze (3 EC)	3
OTC-B-DVZK215-13	Vrije Keuze (5 EC)	5
OTC-B-DVZNE17-13	Verdieping jeugdliteratuur	5
OTC-B-DVZNE19-13	Toel in samenhang: geïntegreerd taalonderwijs	5

Dag/Avond Opleiding Jaar 4 Hoofd fase 3 Afstudeerfase Cursuscode	Cursusnaam	EC
OTC-B-DVAFS11-13	POP/PAP en Pedagogisch didactische periodeplanning	5
OTC-B-DVAFS12-13	Onderzoek	10
OTC-B-DVAFS13-13	Eindstage en eindexamen	15
Profileringsruimte (Minor)	30	

1.2.3. Versnelde Opleiding 2013-2104

Versnelde Opleiding Jaar 1 Propedeuse Cursuscode	Cursusnaam	EC
OTC-D-VOGTA31-13	Grote Taak Didactiek	5
OTC-D-VOIST31-12	Instaptoetsen: Landelijke toets eigen vaardigheid taal + rekenen + mens & wereld	1
OTC-D-VOKUN31-12	Kunstlab; eigen vaardigheden	5
OTC-D-VONED31-13	Nederlands 1: Taalbeschouwing en Schrijfvaardigheid	4
OTC-D-VOPED31-12	Didactisch en pedagogisch handelen in groep 4 t/m 8	5
OTC-D-VOFPD31-13	Ontwikkelingsportfolio 1 Jaar 1 Propedeuse	5
OTC-D-VOFFS31-12	Startportfolio Jaar 1 Propedeuse	10
OTC-D-VOFPW31-12	Portfolio WPL-opdrachten Jaar 1 Propedeuse	5
OTC-D-VOREK31-12	Rekenendidactiek BBN + PG	5
OTC-D-VOWER31-12	Wereldvakken 1	5
OTC-D-VOWPL31-13	Werkplekieren 1 Jaar 1 Propedeuse: "Bovenbouw"	10

Versnelde Opleiding Jaar 1 Hoofd fase 1 Cursuscode	Cursusnaam	EC
OTC-B-VOBEW31-12	Bewegingsonderwijs en de brede context	3
OTC-B-VOGTA32-13	Grote Taak Zorg	5
OTC-B-VONED32-12	Ned.2: Mondelinge taalontwikkeling van het kind	5
OTC-B-VOPED32-13	Ontwikkelingspsychologie en Onderwijs aan het jonge kind in de basisschool	5
OTC-B-VOFPD32-13	Ontwikkelingsportfolio 2 Jaar 1 Hoofd fase 1	5
OTC-B-VOFPW32-12	Portfolio WPL-opdrachten 2 Jaar 1 Hoofd fase 1	5
OTC-B-VOREK32-12	Rekenendidactiek onderbouw & PG	5
OTC-B-VOSCH31-13	Schrijftechnieken en de didactiek van het schrijven	1
OTC-B-VOWER32-13	Wereldvakken 2: Natuuronderwijs	5
OTC-B-VOWPL32-13	Werkplekieren 2 Jaar 1 Hoofd fase 1: "Kleuters"	10

Versnelde Opleiding Jaar 2 Hoofdphase 2+3 Cursuscode	Cursusnaam	EC
OTC-B-VOGTA33-13	Ouders als partners in het onderwijs	5
OTC-B-VOGTA34-13	Grote Taak Meesterschap & Didactisch product	10
OTC-B-VOSCH32-13	Didactiek handschriftontwikkeling	1
OTC-B-VOKUN32-13	Creatief met Kunst	5
OTC-B-VOLKB31-13	Landelijke Kennisbasis: Reken-Wiskunde & Nederlandse taal	2
OTC-B-VONFD33-13	Geletterdheid	4
OTC-B-VONFD34-13	Groepsplan taal / visie op taalonderwijs	5
OTC-B-VOPED33-13	Uitgaan van verschillen	5
OTC-B-VOPFE34-13	Eindportfolio & Eindassessment	5
OTC-B-VOPFO33-13	Ontwikkelingsportfolio 3	5
OTC-B-VOPFW33-13	WPI- opdrachten semester 3	5
OTC-B-VOREK33-13	Professionele getuiferdheid & Van herhaald + en - naar x en : & Van praktisch meten naar metriek	4
OTC-B-VOREK34-13	Analyseren en stimuleren van de rekenwiskundige ontwikkeling van de kinderen in de basisschool	5
OTC-B-VOWER33-13	Didactiek Aardrijkskunde	5
OTC-B-VOWER34-13	Geschiedenis leeft!	5
OTC-B-VOWPL33-13	Werkplekieren semester 3 (groep 3, 4, 5)	10
OTC-B-VOWPL34-13	Eindstage & Visie en reflectie	15

Versnelde opleiding Jaar 2 Hoofdphase 2+3 Keuzeruimte Cursuscode	Cursusnaam	EC
OTC-B-VOKBE31-13	Being & Embodiment	5
OTC-B-VOKDL31-12	Daltononderwijs 1	5
OTC-B-VOKDL32-12	Daltononderwijs 2	5
OTC-B-VOKEN31-13	Engels	5
OTC-B-VOKOO31-13	Openbaar onderwijs/ Lesgeven in de kleurrijke klas	5
OTC-B-VOKSN31-13	KC/ZS: Special Education Needs (SEN)	5
OTC-B-VOZKZ32-13	Vrije Keuze (2 EC)	2
OTC-B-VOZKZ33-13	Vrije Keuze (3 EC)	3
OTC-B-VOZKZ35-13	Vrije Keuze (5 EC)	5
OTC-B-VOZNE37-13	Verdieping Jeugdliteratuur	5
OTC-B-VOZNE39-13	Taal in samenhang: geïntegreerd taalonderwijs	5

1.3. Curriculum Amersfoort 2013-2014

1.3.1. Voltijdvariant 2013-2014

VT Jaar 1 Cursuscode	Cursusnaam	EC
OTF-D-DGBT151-11	Beroepstaak 1: Activiteitenmiddag op de basisschool	5
OTF-D-DGBT152-12	Beroepstaak 2: Multimediapresentatie Kijken naar kinderen met mondelinge vraagtoewording	5
OTF-D-DGBT153-11	Beroepstaak 3: Lessenpakket van vijf lessen met verantwoording	5
OTF-D-DGBT154-11	Beroepstaak 4: Duo-presentatie over inspirerende leeromgeving	5
OTF-D-DGIST51-12	Instaptoetsen: Landelijke toets eigen vaardigheid taal + rekenen + mens & wereld	2
OTF-D-DGKS151-12	Kennistoetsen Oriëntatie en samenwerken (taal + rekenen)	2
OTF-D-DGKS152-12	Kennistoetsen Oriëntatie en samenwerken (generiek + bewegingsonderwijs + wereldoriëntatie)	3
OTF-D-DGKS153-12	Kennistoetsen Ontwikkeling van kinderen (taal, rekenen wiskunde en didactiek)	3
OTF-D-DGKS154-12	Kennistoetsen Ontwikkeling van kinderen (generiek + kunst)	2
OTF-D-DGKS155-11	Kennistoetsen Lesgeven en begeleiden (Taal incl. Engels + Rekenen)	3
OTF-D-DGKS156-11	Kennistoetsen Lesgeven en begeleiden (Generiek + Kunst)	2
OTF-D-DGKS157-12	Kennistoetsen Ontwikkeling van een krachtige leeromgeving (Taal + Rekenen + Getalferdheid)	3
OTF-D-DGKS158-12	Kennistoetsen Ontwikkeling van een krachtige leeromgeving (Generiek + Wereldoriëntatie)	2
OTF-D-DGPBD52-11	Eindassessment jaar 1 - basisdeel	5
OTF-D-DGPC152-11	Eindassessment jaar 1 - competentiedeel 1	5
OTF-D-DGPC252-12	Eindassessment jaar 1 - competentiedeel 2	3
OTF-D-DGPOR51-11	Ontwikkelingsportfolio jaar 1	5

VT Jaar 2 Cursuscode	Cursusnaam	EC
OTF-B-DGBT251-12	Beroepstaak 5: Pedagogische en didactische gesprekken met kinderen	5
OTF-B-DGBT252-12	Beroepstaak 6: Rijke leeromgeving - project opzetten en uitvoeren	5
OTF-B-DGBT253-12	Beroepstaak 7: Hoek of thematafel als start van Ontwikkeling	5
OTF-B-DGBT254-12	Beroepstaak 8: Onderbouwdag - Rijke leeromgeving voor de onderbouw	5
OTF-B-DGKS251-12	Kennistoetsen Ontwikkeling van kinderen in de bovenbouw (thema 5)	5
OTF-B-DGKS252-12	Kennistoetsen Werken in een krachtige leeromgeving (thema 5)	5
OTF-B-DGKS253-12	Kennistoetsen Spel als start van ontwikkeling (thema 7)	5
OTF-B-DGKS254-12	Kennistoetsen Samenwerking in een krachtige leeromgeving (thema 8)	5
OTF-B-DGPOR53-12	Ontwikkelingsportfolio thema 5/6: Werken aan de ontwikkeling van kinderen in de bovenbouw	10
OTF-B-DGPOR54-12	Ontwikkelingsportfolio thema 7/8: Werken aan de ontwikkeling van kinderen in de onderbouw	10

VT Jaar 3	Cursusnaam	EC
Cursuscode		
OTF-B-DGBT351-11	Beroepstaak 9: Groepsbespreking n.a.v. pedagogisch didactisch groepsverzicht taal en rekenen	5
OTF-B-DGBT352-11	Beroepstaak 10: Schoolvakken: Leerwagen	5
OTF-B-DGBT353-13	Beroepstaak 11: Onderzoek	5
OTF-B-DGBT354-11	Beroepstaak 12: Uitgaan van verschillen	5
OTF-B-DGKS351-13	Kennistoetsen Uitgaan van verschillen (thema 9)	3
OTF-B-DGKS352-11	Kennistoetsen Uitgaan van verschillen (thema 10)	5
OTF-B-DGKS353-11	Kennistoetsen Leeftijdsspecialisatie (thema 11) Jonge Kind (keuze)	5
OTF-B-DGKS354-11	Kennistoetsen Leeftijdsspecialisatie (thema 12) Jonge Kind (keuze)	5
OTF-B-DGKS53-11	Kennistoets Leeftijdsspecialisatie (thema 11) Oudere Kind (keuze)	5
OTF-B-DGKS54-11	Kennistoets Leeftijdsspecialisatie (thema 12) Oudere Kind (keuze)	5
OTF-B-DGLK051-13	Landelijke Kennisbasis: Reken-Wiskunde & Nederlandse taal	2
OTF-B-DGPOR55-11	Ontwikkelingsportfolio thema 9 en 10	10
OTF-B-DGPOR56-11	Ontwikkelingsportfolio thema 11 en 12	10

VT Jaar 4 Hoofd fase	Cursusnaam	EC
3 Afstudeerfase		
Cursuscode		
OTF-B-DGAF501-13	Planning en verantwoording blokstage	5
OTF-B-DGAF502-13	Praktijkonderzoek	10
OTF-B-DGAF503-13	Eindassessment	15
Profileringsruimte (Minor)		30

1.4. Nieuwe Curriculum vanaf propedeuse 2014-2015

Fase 1, Opleidingsbekwaam: een stevige bodem onder een succesvolle studieleopbaan

Semes	ter	focus	Period	Toetsing	Kern- en deeltaken waarop getoetst wordt.	Cursussen - onderwijsseenheden	WPL	Invoering vanuit...	Opmerking
Leren lesgeven			1	5 EC: - SCH (schriftelijk KUN (presentatie)	1.4, 2.1, 4.1, 5.2	De Kunst van leerkrachtvaardigheden	Bovenbouw	1 EC handschriftontwikkeling, 1 EC 5 x cito; 3EC Kunst	
				5 EC: kennistoets en toepassingstoets	1.3, 2.1, 2.2, 2.4, 2.7, 3.1, 3.5, 4.1, 5.2	Mijn eerste les		OJW (alle vakken) en PED/OWK	
				5 EC: kennistoets	1.1, 2.1, 2.2	Kennismakeingt met taak en rekenen/wiskude		Taal en REK	
				5 EC: kennis én toepassing praktijk	1.2, 1.5, 2.1, 2.2, 2.6, 3.3, 5.3	Mijn eerste les 2		OJW	
				5 EC: kennis- en toepassingstoets	2.1 t/m 2.3, 2.6, 3.2, 3.3	Lessen in taal en rekenen/wiksunde en ICT		Taal, Rekenen en Ict	
Ontwikkeling van het jonge kind			3	5 EC (afronding WPL waaronder sciorion, IO-verslag, reflectie en uitgevoerde activiteiten)	1.2, 1.3, 2.4, 2.6, 2.7, 2.8, 3.1 t/m 3.6, 4.1, 4.2, 5.2	Studie en Werk semester q		Studie en werk, werkplekieren	
				5 EC kennistoets en casussen	1.2, 1.3, 3.2, 3.4	Pedagogisch handelen en communiceren met jonge kinderen	onderbouw	PED/OWK en drama	
				5 EC (kennistoets en observaties)	1.1, 2.1, 2.2, 5.1	Observeren van de ontwikkeling van jonge kinderen	onderbouw	Bvo, REK en handschriftontwikkeling	Observeren als Onderzoek Vaardigheid (OV)
				5 EC (kennistoets en toepassingstoets)	2.1, 2.2, 2.6, 3.3	Laat je horen		Taal, muziek en Ict	

	5 EC kennisstoets en toepassingstoets	1.1, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.6, 3.3	Ontwikkeling en beweging	PED/OWK, Bewegingsonderwijs
	5 EC kennisstoets en toepassingstoets	2.1, 2.2, 2.4, 2.6, 3.1, 3.3, 3.4, 3.5	Technisch gesproken reken ik daarop	OJW (Natuur/techniek), REK en Taal
	5 EC ((afronding WPL waaronder scorton, IO-verslag, reflectie en uitgevoerde activiteiten)	1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.4, 2.6, 2.7, 2.8, 3.1 t/m 3.6, 4.1, 4.2, 5.2, 5.3t		Studie en Werk, werkplekleren

Onderzoek

Portfoliolin > WPL/slb volgend ontwikkeling

Het schema betreft een overzicht van alle cursussen waaraan EC verbonden zijn. Daarnaast loopt door fase 1 en 2 een lijn met aanbod, begeleiding en formatieve toetsen gericht op de het rekenonderdeel professionele gecijferdheid dat in fase 3 summatoef getoetst wordt

Fase 2, Basisbekwaam: de basis onder het vakmanschap en meesterschap van de aankomende leraar

Semes	Perio:	Toetsing	Kern- en deeltaken waarop getoetst wordt	Cursussen - onderwijseenheden	WPL	Invulling vanuit...	bijzonderheden
3. Spelen en leren	1	5 EC kennisstoets en toepassingstoets	1.1, 2.1, 2.2, 2.4, 2.6, 3.2, 3.4	Spelen met taal en rekenen	onderbouw	Ped/Ond, Taal en rekenen	
		5 EC kennisstoets en toepassingstoets	1.3, 1.5, 2.1, 2.2, 3.1, 3.5	Ontdekken van de wereld		Ped/Ond, OJW en ict	
		5 EC	5.1, 5.2,	Keuzecursus		Ped/Ond (nader inkleuren) en ict	
3. Spelen en leren	2	5 EC kennisstoets én onderzoek	2.1, 2.2, 2.3, 2.5, 4.1, 5.1	Onderzoek taal en/of rekenen		Taal en rekenen	OV: documentanalyse
		5 EC kennisstoets en toepassingstoets	1.2, 1.4, 2.1, 2.2, 2.8	Spel en spelen		BWO en Kunstvakken	
		5 EC (afronding WPL	1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.4,				

4. Vakoverstijgend werken	4	<p>waaronder SCORION, 10-verslag, reflectie en uitgevoerde activiteiten)</p> <p>5 EC (kennistoets en toepassingstoets HGW kindoverzicht voor formuleren onderwijsbehoefte)</p> <p>5 EC (taak met vakken geïntegreerd toepassen in de praktijk)</p> <p>5EC Groepsdynamiek, communiceren</p> <p>5 EC kennistoets en toepassingstoets</p> <p>5 EC kennistoets en toepassingstoets</p> <p>5 EC ((afronding WPL waaronder scorion, 10-verslag, reflectie en uitgevoerde activiteiten)</p>	<p>2.5, 2.6, 2.7, 2.8, 3.1 t/m 3.6, 4.1, 4.2, 5.2, 5.3</p> <p>1.1, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 3.4, 4.1, 4.2, 5.1</p> <p>1.3, 1.5, 2.1, 2.2, 2.4, 2.6, 4.1, 5.3</p> <p>1.2, 1.4, 2.1, 2.2, 3.1, 3.5, 4.1</p> <p>2.1, 2.2, 2.5, 2.6, 3.2, 3.4</p> <p>2.1, 2.2, 2.5, 2.8, 3.2, 3.4</p> <p>1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7, 2.8, 3.1 t/m 3.6, 4.1, 4.2, 5.2, 5.3</p>	<p>Beeld van een kind</p> <p>Titel? (cultureel erfgoed, creatieve ontwikkeling gekoppeld aan school en leefomgeving, Bildung)</p> <p>Gedrag en communicatie</p> <p>Taal en zaakvakken</p> <p>Titel?</p>	<p>Rekenen, Taal en Onderwijskunde</p> <p>Kunstvakken en OJW (gs en g.s.) en ict</p> <p>Ped/ond, taal en Engels (feedback geven, helder presenteren)</p> <p>OJW, Taal en handschrift</p> <p>Rekenen en ICT</p>	<p>OV: Analyseren toetsen en interviews in</p>
		Governbouw				

Onderzoek, Portfolilijn > WPL/sib, reflectie volgend ontwikkeling, Keuzeruimte (specialisatie / profilering)
 Profilering (gekoppeld aan specialisatie /kijk)

Fase 3, Gevorderd bekwaam: de onderzoekende leraar

Semester	Periode	Toetsing	Kern- en deeltaken waarop getoetst wordt	Cursussen - onderwijseenheden	WPL	Onderwijsactiviteiten	opmerking en
5: Leren is maatwerk	1	10 EC (landelijke kennistoets en maken van een ped/did groepsoverzicht) 10 EC (waaronder ook kennistoets EV)	1, 2 en 4 2 en 3	Passend onderwijs HGW/OGW Profielkumbe 1, Wetenschap en Technologie	Specialisatie onder- of bovenbouw	taal/rekenen/pedagogiek en handschrift Inhoud: uit: ak/gesch/waiziek, Jc P, Gemeenschapslelijk deel W&T (ontdekkend en onderzoeken/leren) -Toepassingsboek gericht op meijerlijk/prof/leel ak/gaf/hot telke student kiest maar: 1-4ak) Onderzoek	Stagematch in leeftijdspecialisatie is van belang
	2	5 EC Opzetten praktijkonderzoek (aansluitend bij behoefte stageschool) (=ook WPL) 5 EC ((afroning WPL waaronder scoren, IO-verslag, reflectie en uitgevoerde activiteiten)	5 1 t/m 5	Onderzoek, Eerste blok aanbod OV, daarna werken in een leerkring Studie en Werk		Studie en werk, werkplekleren	
6: Leren is inspireren		5 EC (maken en uitvoeren van een pedagogisch/didactisch groepsplan)	1, 2, 3 en 4	Werken met een groepsplan	Specialisatie onder- of	Passend onderwijs HGW/OGW (taal/rekenen/pedagogiek en handschrift)	Stagematch in leeftijdspecialisatie is van belang
		5 EC	2, 4 en 5	Het kan ook anders. Visies op onderwijs (werken aan persoonlijk werkconcept en verbreding repertoire) en professionele identiteit		Ond/ Ped, Normatieve prof/bildung, Internationale context / onderwijssystemen in het buitenland <i>Inhoud: uit: o.a. diversiteit,</i>	

Fase 4 Startbekwaam: klaar voor een succesvolle start in de beroepspraktijk

Semester	Periode	Toetsing	Kern- en deeltaken waarop getoetst wordt	Onderwijsactiviteiten				Sib inhoud
				M	In	O	F	
		Minor						
		5 EC plan van aanpak afstudeerstage	1 t/m 5	<p>Waarin plan onderzoeksopzet pedagogisch/didactisch groepsplan (taal of rekenen) lesvoorbereidingen (groen licht/feedback) taal, rekenen en profielvakken op startbekwaam niveau organisatorische planning afstudeerstage eigen leerdoelen (waaronder ook professionele identiteit) o.a. n.a.v. eerste Scorpion</p>				Afstudeerstage heeft 3 fasen: Oriëntatiefase afgerond met goedgekeurd plan van aanpak (20 dagen) Afstudeerstage (20 dagen) Resterend (10 dagen)
		5 EC (opzet en uitvoering onderzoek) effect meten van specifieke vakinzet in eigen klas. Praktijkgericht empirisch effectonderzoek.	5	<p>Aanbod OV effectonderzoek, onderzoeksopzet, meetinstrumenten</p>				
8: Een eigen groep		20-EC afstudeerassessment (waarin afronding WPL of professionele identiteit)	1 t/m 5	<p>Aantonen startbekwaamheid op alle kerntaken met bewijzen vanuit Taal, rekenen en profielvakken uitgevoerd in de afstudeerfase. Op bewijzen vanuit Taal, rekenen en profielvakken is voor de borging een groenlicht/feedbackmoment van de vakdocent.</p>				Afstudeerstage specialisatie

Onderzoek, Portfolioliijn > WPL/sib volgend ontwikkeling, Keuzerumte (specialisatie / profilering)
 Professionaliteit

BIJLAGE IV Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling t.b.v. hbo-bacheloropleiding tot Leraar Basisonderwijs – Hogeschool Utrecht - datum locatiebezoek 7 en 9 oktober 2014

Bezoekschema visitatiepanel accreditatie ITT op 11 september en 7, 8 en 9 oktober 2014

Dag 0 (donderdag 11 september): locatie Amersfoort

Tijd	Onderdeel	Gespreksonderwerpen	Aanwezigen bij gespreksonderdeel
8.45u 9.00 – 10.30	Ontvangst Gesprek management ITT + MT Alpo	Presentatie van ontwikkeling van de opleiding. Van diverse varianten naar nieuwe curriculum a.h.v. posters. Ook diverse deelprocessen middels flow-charts doorlopen.	<ul style="list-style-type: none"> - Drs. Wichert Duijvendak, instituutdirecteur - Drs. Louella Rooijer, opleidingsmanager - Drs. Mattijs Brouwer, opleidingsmanager - Drs. Marianne Konings, teamleider Alpo en VO - Dhr. Hein Harmsen, teamleider jaar 1, 2 en 3 - Drs. Saskia de Jong, teamleider jaar 2, 3 en 4
10.30 – 11.15	Eigen invulling: bijzondere lessituatie, presentatie, at- random klassenbezoek		Les uit nieuwe curriculum jaar 1 OE 1.1.2. (O&P – docent Astrid de Regt)
11.15 – 11.45	Voorzieningen Amersfoort Open spreekuur studenten/docenten locatie Amersfoort (paralleel)		
11.45-12.45 REISTIJD			
12.45-13.30	Lesbezoek Utrecht	Les uit nieuwe curriculum jaar 1 OE 1.1.2. (O&P en/of OJW)	Les uit nieuwe curriculum jaar 1 OE 1.1.2. (OJW – docent Jurgen Memelink)

Bezoekschema visitatiepanel accreditatie ITT op 7, 8 en 9 oktober 2014

Dag 1 (dinsdag 7 oktober): locatie Utrecht

Tijd	Onderdeel	Gespreksonderwerpen	Aanwezigen bij gespreksonderdeel
08.15	Ontvangst		
08.30 – 09.30	Vooroverleg auditteam		
09.30 – 10.30	Gesprek docenten (begeleiders/beoordelaars) afstudeerfase alle varianten (behalve Alpo)	Programma afstudeerfase Begeleiden Beoordelen Gereëliseerd niveau	<ul style="list-style-type: none"> - Dhr. Frits Zengerink (begeleider afstudeerfase, DAV/VO, lid IETB, docent taal) - Mevr. Lisette Overboom Med SEN (begeleider afstudeerfase, cursuscoördinator onderzoek AFS02, Pedagogiek) - Drs. Ineke Zuidema (begeleider afstudeerfase VO, coördinator AFS01, Taal, teamleider 13-14) - Drs. Sanne Bultenhuis (begeleider afstudeerfase, O&P) - Drs. Ortwin Hutten (begeleider afstudeerfase, cursuscoördinator AFS03, RWD) - Drs. Gerard Dummer (begeleider afstudeerfase, ict/blended learning, onderzoek, lid IETB)
10.30 – 11.30	Gesprek studenten afstudeerfase alle varianten / alumni alle varianten (behalve Alpo)	Programma afstudeerfase Begeleiding	<ul style="list-style-type: none"> - Elsa Roosendaal, ITTU DAG - Lysanne Koeslag, ITTU DAG - Joerie Baaritscheer, ITTU DAG - Lucas Heltzel, ITTU DAG - Sandra van der Steen, ITTA DAG - Linda Geerars, ITTA DAG - Ellen Pastoor, ITTU DAV - Michel van den Hoeven, ITTU DAV
11.30 – 12.15	inzien documenten		
12.15 – 12.45	LUNCH		

12.45 – 13.30	Management ITT + MT Alpo	Strategisch beleid, visie, missie, ambities Eigenheid opleiding positionering & profilering Kwaliteit instrumende student Opleiden in de school Visie op toegepast onderzoek / lectoraat & kenniskring borging hbo-niveau Internationale focus Borging kwaliteit docenten Ontwikkelingen in het werkveld / relatie beroepenveld	<ul style="list-style-type: none"> - Drs. Wichert Duyvendak (Instituutdirecteur) - Drs. Matthijs Brouwer (opleidingsmanager, projectleider curriculumvernieuwing) - Drs. Louella Rooijer (opleidingsmanager) - Drs. Marianne Konings (teamleider ALPO en VO) - Dhr. Hein Harmsen (teamleider jaar 1, 2 en 3) - Drs. Saskia de Jong (teamleider 2, 3 en 4) - Prof. dr. Jan van Tartwijk (MT ALPO)
13.30 – 14.15	Gesprek docenten ALPO	Curriculumontwikkeling, -evaluatie en bijstelling in het algemeen Kenmerken en inhoud van het programma (karakteristieken) Samenhang programma (ook instroom, aansluiting – propedeuse) Samenwerking Universiteit Utrecht Implementatie kennisbasis Praktijkcomponenten Internationale dimensie Toetsbeleid, toetsen en beoordelen (ook kennisoetsing) Toegepast onderzoek Studieopbaanbegeleiding Studeerbaarheid, studielast i.h.b het kunnen volgen van twee programma's (hbo en wo) Relatie met / input van beroepenveld Ontwikkelingen beroepsdomein Professionele ruimte / scholing werkdruk	<ul style="list-style-type: none"> - Drs. Marianne Konings (Teamleider ALPO, Lid ALPO CT) - Dhr. Paul Maasen Med (Coördinator sib, coördinator WPL, Lid ALPO CT) - Drs. Albert van Zanten (Docent Nederlands) - Drs. Konstant Clach (Docent rekenen) - Mevr. Marjolein van Buuren (Docent Handschrift) - Dr. Frans Prins (Docent UU onderzoek, Lid ALPO CT) - Drs. Belinda Hibbel (Docent UU wetenschapsfilosofie)
14.15 – 14.45	pauze		
14.45 – 15.30	Gesprek studenten ALPO	Kwaliteit docenten Informatievoorziening Aansluiting vooropleiding / toelating Opleiden in de (stage)school Toetsen en beoordelen Studiebegeleiding, studeerbaarheid /	<ul style="list-style-type: none"> - Stijn Temmen (ALPO jaar 2) - Fleur van Gils (ALPO jaar 3, onderwijsadviescommissie) - Noortje van Steenis (ALPO jaar 3) - Sandrijn Vernooij (ALPO jaar 4) - Marjolein Tuinhout (ALPO jaar 4)

	studielast Materiële voorzieningen Afstuderen		
15.30 – 15.45 15.45 – 16.30 (parallel)	pauze Gesprek werkveld	contacten met opleiding over onder andere: actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma – eigen inkleuring opleiding – stage en begeleiding in de (opleidings)school – onderzoekscomponent – niveau	o.a. kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) - functionareren in de praktijk en/of vervolgopleiding
	15.30 – 15.45 15.45 – 16.30 (parallel)	Gesprek alumni (van beide locaties)	<ul style="list-style-type: none"> - Dis. Theo Klinkien, bestuuerder SKPON - Dhr. Kees Timmers, bestuuerder Het Sticht - Mevr. Thea Meyer, bestuuerder SPO-Utrecht - Mevr. Menke Assen, bovenschools schoolopleider (Het Schoothuys) - Mevr. Yvette ten Barge, bovenschools schoolopleider (KPOA) - Mevr. Arien Hartog, bovenschools schoolopleider (SPO-Utrecht) - Dhr. Henk Jacobs (Centrum voor Werkplekleren ITT) - Peter van der Willik, ITTA DAG - Rosanne de Vries, ITTA DAG - Britt de Rulter, ITTA DAG - Yfke Lerk, ITTA DAG - Anna Grootenboer ALPO - Andrea Steenhuis ALPO - Hester van Toledo VO - Paulien Klashorst DAV

Dag 3: locatie ITT Utrecht

Tijd	Onderdeel	Gespreksonderwerpen	Aanwezigen bij gespreksonderdeel
09:00 – 09:45	Gesprek docenten jaar 1 U (DAG en DAV) en A (nieuwe curriculum)	Curriculumontwikkeling, - evaluatie en -bijstelling in het algemeen Kenmerken en inhoud van het programma (karakteristieken) Samenhang programma (ook instroom, aansluiting – propedeuse) Implementatie kennisbasis Praktijkcomponenten Internationalisering Toetsbeleid, toetsen en beoordelen (ook kennistoetsing) Toegepast onderzoek Studieelooptaanbegeleiding Studeerbaarheid, Relatie met / input van berepenveld Ontwikkelingen beroepsdomein Professionele ruimte / scholing Werkdruk	<ul style="list-style-type: none"> - Drs. Matthijs Brouwer (Opleidingsmanager, projectleider gezamenlijk curriculum) - Dhr. Hein Harmsen (teamleider jaar 1, lid regiegroep gezamenlijk curriculum) - Drs. Jurgen Memelink (ontwikkelaar, slb/S&W, OJW, cursuscoördinator) - Drs. Hans Broere (ontwikkelaar, OJW), - Drs. Gert van Herwijnen (slb/S&W jaar 1, taal) - Drs. Henry van Kraanen (slb/S&W jaar1, rekenen/wiskunde, cursuscoördinator) - Drs. Don Zuiderman (ICT, blended learning, ontwikkelaar) - Drs. Mariëtte v.d. Borgh (slb/S&W jaar 1, rekenen/wiskunde, IETB)
09:45 – 10:30	Gesprek docenten jaar 2 en 3 voltijd Utrecht (DAG en DAV) en Amersfoort (DAG) (oude curriculum)	Kenmerken en inhoud van het programma (karakteristieken) Samenhang programma Implementatie kennisbasis Praktijkcomponenten Internationalisering Toetsbeleid, toetsen en beoordelen (ook kennistoetsing) Toegepast onderzoek Studieelooptaanbegeleiding Studeerbaarheid, studielast Relatie met / input van berepenveld Ontwikkelingen beroepsdomein Professionele ruimte / scholing Werkdruk	<ul style="list-style-type: none"> - Mevr. Lisette Overtoom Med SEN (O&P, ook DAV) - Drs. Albert van Zanten (Taal, ook DAV) - Dhr. Ivo de Wilde (coördinator jaar 2 en 3) - Drs. Erna Siegers (coördinator jaar 3, slb/S&W jaar 3, BWO) - Dhr. Gerard Braakhuis (Kunstvakken, slb/S&W jaar 3) - Jolien van Heerde MSc (slb/S&W jaar 2, IETB, RWD)
10:30 -10:45	pauze		
10:45 - 11:45	Gesprek studenten jaar 1, 2 en 3	Kwaliteit docenten	<ul style="list-style-type: none"> - Maressa Lamme ITTA jaar 3, voorzitter OC

11.45 – 12.00				<p>Informatievoorziening Aansluiting vooropleiding / toelating Opleiden in de (stage)school Toetsen en beoordelen Studiebegeleiding, studeerbaarheid / studielast Materiële voorzieningen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Laurien Trijsburg ITTU jaar 2, vicevoorzitter OC - Eline Kos, ITTA jaar 2, OC lid - Saskia Söller, ITTU jaar 1, OC lid - Ozge Keskin, ITTU jaar 1 - Joran Floor, ITTA jaar 3, MOP (mannen op de Pabo) - Conny Boers, jaar 3 DAV
12.00 – 12.30	pauze	Gesprek docenten deeltijd VO		<p>Kenmerken en inhoud van het programma (karakteristieken) Samenhang programma Implementatie kennisbasis Praktijkcomponenten Internationalisering Toetsbeleid, toetsen en beoordelen (ook kennistoetsing) Toegespast onderzoek Studieopbaanbegeleiding Studeerbaarheid, studielast Relatie met beroepenveld Professionele ruimte / scholing werkdruk</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Dhr. Frits Zengerink (slb/S&W VO, taal, IETB) - Mevr. Aliye Sahin Med (coördinator deeltijd) - Drs. Maaike Kooistra (slb/S&W VO, O&P) - Drs. Ineke Zuidema (slb/S&W VO, taal, teamleider tot 13/14)
12.30 – 13.00		Gesprek studenten VO		<p>Kwaliteit docenten Informatievoorziening Aansluiting vooropleiding / toelating Opleiden in de (stage)school Toetsen en beoordelen Studiebegeleiding, studeerbaarheid / studielast van het 2-jarig programma Materiële voorzieningen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Joost Cosman, jaar 1 - Fleur van Rijn, jaar 1 - Kees Deht, jaar 2 - Linde Hoekstra, jaar 2 - Bryan Kraan, jaar 2 - Noraly Snel, jaar 2 - Inger van Steenis, jaar 3
13.00 – 13.45	LUNCH				
13.45 – 14.30		Gesprek over onderzoek (lectoren, onderzoekslijn, kenniscirculatie, promovendi)		<p>praktijkgericht onderzoek invloed op / betrokkenheid lectoraat bij het programma betrokkenheid docenten en het werkveld resultaten</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Dr. Thom Houtveen (lector geletertheid) - Prof. dr. Cok Bakker (lector normatieve professionalisering) - Drs. Mirjam Snel (HHD taal en promovendus) - Dr. Marjolijn Kool (HHD rekenen en wiskunde)

14.30 – 15.15 (parallel)	Open spreekuur studenten/docenten locatie Utrecht + inzien documenten		<ul style="list-style-type: none"> - Drs. Edwin v.d. Zande (promovendus) - Drs. Lisette Overtoom (cursuscoördinator onderzoek jaar 4) - Drs. Gerard Dummer (IETB, begeleider onderzoek)
15.15 – 16.15	Voorzittingen locatie Utrecht Gesprek examencommissie en IETB	<p>Taken en rollen van de examencommissie</p> <p>Bevoegdheden, ook met het oog op de Wet Versterking Besturing Relatie tot het management</p> <p>Kwaliteitsborging toetsen en beoordelen</p> <p>(Relatie tot de) toetscommissie</p> <p>Kwaliteitsborging afstudeerders</p> <p>Kwaliteitsborging opleiden in de (stage)school</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Drs. José Sagasser (vz examencommissie ITT) - Drs. Wim Voskuilen (lid examencommissie) - Dr. Olav Boelens (lid examencommissie) - Drs. Joke Alink (lid examencommissie) - Dr. Barbara van Balen (Facultaire toetscommissie, lid examencommissie) - Drs. Gerda Swank (IETB) - Drs. Mariëtte v.d. Borgh (IETB) - Drs. Gerard Dummer (IETB)
16.15 – 16.30	Bepaling pending issues		
16.30 – 17.00	Pending issues	Alle betrokkenen stand-by	
17.00 – 18.00	Interne terugkoppeling auditteam		
18.00	Terugkoppeling	Voor alle belangstellenden	

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende voltijd en deeltijd opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van 22 november 2011. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het panel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het panel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de varianten.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditteam geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft - ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtname van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Tijdens het locatiebezoek heeft het auditteam at random een aantal lessen en practica bezocht en met de daar aanwezige studenten gesproken.

Het oordeel van het auditteam vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scores. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 22 november 2011'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Beperkte opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1 of 3 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien ten minste twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien ten minste twee standaarden als 'excellent' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.

BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten

- Kritische reflectie opleiding.
- Organogram opleiding.
- Visiedocument (2011).
- Verantwoordingsdocument Bacheloropleiding Basisonderwijs 2013-2014 (2013).
- Onderwijsbeleidsdocument 2014-2015 (2014).
- Competentiematrix (2011).
- Schematisch programmaoverzicht.
- Studiegidsen met inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
 - eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen) en studiepunten.
- Afstudeerfase ITT 2013-2014 en Afstudeerhandleidingen.
- Opleiden in de scholen (2013).
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel
 - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
 - differentiatie in graad uitgedrukt in % van het totaal.
- Overzichtslijst van *alle* eindwerken van de laatste twee jaar.
- Overzicht van de contacten met het werkveld.
- Samenvatting en analyse recente evaluatieresultaten en relevante managementinformatie.
- Verslagen overleg in relevante commissies / organen.
- Documentatie over student- en docenttevredenheid.
- Facultair kader voor toetsen en beoordelen (2013).
- ITT, Toetsbeleid & Toetsplan (2011).
- ITT Concept Toetsprogramma (2014).
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Evaluatie Toetsen en beoordelen ITT (2012-2013) (Examencommissie).
- Handboeken en overig studiemateriaal.
- Verbeterplan ITT 2013-2014.

Het auditpanel heeft van de volgende vijftientig afstudeerders eindwerken bekeken¹⁴:

Studentnr	variant	afstudeercohort
1562805	DAG-U	12/13
1565674	DAG-U	12/13
1528491	DAG-U	13/14
1595388	DAG-U	13/14
1583017	DAG-U	13/14
1592493	DAG-U	13/14
1597152	DAG-U	13/14
1549088	ALPO	12/13
1587245	ALPO	13/14
1589309	ALPO	13/14
1584615	ALPO	13/14
1586496	ALPO	13/14
1574520	ALPO	12/13
1534123	DAG-A	12/13
1556753	DAG-A	12/13
1566490	DAG-A	13/14

¹⁴ Om redenen van privacy zijn hier uitsluitend de studentnummers weergegeven. Namen van de afgestudeerde studenten en de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditteam.

1585138	DAG-A	13/14
1612450	DAG-A	13/14
1593913	DAG-A	13/14
1593922	DAG-A	13/14
1566143	DAV-U	12/13
1591139	DAV-U	13/14
1503860	VO U	12/13
1602375	VO U	12/13
1172856	VO U	12/13

BIJLAGE VI Overzicht auditpanel

Samenstelling, expertise en korte functiebeschrijvingen (cv's) van voorzitter, leden en secretaris.

Panelleden	Expertise - audit - kwaliteitszorg	Expertise - onderwijs	Expertise - werkveld	Expertise - vakinhoud	Expertise - internationaal	Expertise - studentzaken
voorzitter drs. R.B. van der Herberg	x	x				
deskundige dr. G. Geerdink	x	x		x	x	
deskundige J.G. Christiaanse			x	x		
studentlid E. Geus						x
secretaris G.C.Versluis	x	x				

Korte functiebeschrijvingen
De heer Van der Herberg is partner bij Hobéon en heeft ruime ervaring met audits voortgezet en hoger onderwijs; voorheen schoolleider van een grote onderwijsorganisatie in het voortgezet onderwijs.
Mevrouw Geerdink is als associate lector 'Seksediversiteit in het onderwijs' werkzaam binnen het Kenniscentrum Kwaliteit van Leren van de Faculteit Educatie, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN).
De heer Christiaanse is sinds 2010 projectleider ExpertisePunt Ouderbetrokkenheid Cedin en landelijk coördinator regionale aanpak ouderbetrokkenheid; voorheen (meerscholen)directeur en leerkracht op diverse scholen voor primair onderwijs.
Mevrouw Geus is vierdejaars student aan de Universitaire Pabo van Amsterdam die wordt verzorgd door de Hogeschool van Amsterdam en de Universiteit van Amsterdam
NVAO gecertificeerd secretaris d.d. november 2010

Op 2 juni 2014 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de opleiding tot leraar Basisonderwijs, van Hogeschool Utrecht, onder nummer 002994.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van de NVAO. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende tenminste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling -anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het Evaluatiebureau-, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl